

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos post sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlár post sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyaránt
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résvány-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1913.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, január 4.

Mai számunk főbb közleményei:

Náray és a munkapárt.
Forronás a papibér miatt.
Az aradi pénzügyek egy évi forgalma.
Tisza István gróf afférjei.
Lukács Bécsben.
Új főbevezetés a mozi monopólium ellen.
Oroszország és monarchiánk leszerelése.
A nagyhatalmak ultimátuma Törökországnak.
Aradváros pénzzavarban.
Tarkaságok.

A visszaszívott kézfogás.

Arad, január 3.

Széchenyi Aladár gróf — hamar a főrendi Almanachot, hogy megtudjuk a korát, meg az életpályáját! — ajánlott levélben tudatta Tisza István gróffal, hogy szerda este, a Nemzeti Kaszinóban tévedésből fogott vele kezét. *Tehát tekintse magát általam kezét nem fogottnak*, — írta bizonyára a gróf, abban az előkelően rossz magyar stílusban, amely a kaszinói mágánokat sokszor jellemzi.

Az ország, sőt a világ színesen képzelel el ezt a nagy jelenetet. A teremben áll Széchenyi Aladár gróf, a kit önhibáján kívül ért az a kellemetlenség, hogy egy történelmi nevet örökölt és visel. A grófra azért lehet kellemetlen, mert a nagy ősnak emléke és kiválóságai élesen világítják meg az ellentétet, amely közte és a másik név viselője között van. Jön feléje egy másik valaki, aki szintén egy történelmi nevet örökölt, de aki ennek ellenére akkora tehetséggel és politikai hívatottsággal született, hogy nem volt szüksége semmire,

a mit az apja a maga hatalmas és nimbusza révén neki adhatott volna. Ez a második valaki: a képviselőház elnöke, de különben is a magyar közélet egyik világ-híres embere, Tisza István gróf.

Jön tehát Tisza István gróf, nyilván az a föltett ambícióval, hogy Széchenyi Aladárral és Károlyi Mihállyal, két cme kiváló gróffal, kezét fogjon. Vajon zsenge ifjúsága óta hány álmatlan éjszakán szötte a dicsőség e zenitjéről fantasztikus álmait! A terv sikerül neki, de csak félig. Széchenyi Aladár gróf kezét nyújt neki, Károlyi Mihály azonban nem. A képviselőház elnökének harminckétszer kell egy kardpár-bajban összecsapni, a miért erre a kitüntetésre vágyott.

De ha még az első kézszorítást magának vallhatta volna! Széchenyi Aladár gróf, a politikai önállóság egyik mintája, a Károlyi Mihály gróf eljárásából úgy látta, hogy neki se kellett volna kezét fogni Tiszával. Nosza, citromos vizet hozat és a bizonyára jól ápolt mágán-kezekről lemossa Tisza kézszorításának nyomait, és levelet ír Tiszának, amelyben — visszaszívja a kézszorítást. Brudert visszaittak már a főúri körökben, szerelmet visszatáncoltak; de egy barátságos kézszorítást visszacsinálni: — ez a Széchenyi Aladár gróf ujtása. Bocsánat, ha a gróf egyéb közéleti érdemeit és alkotásait nem ismerjük, de úgy rémlik előttünk, mintha ez lenne az ő nyilvános szereplésének legelső nagy mozzanata.

A tévedésnek nyilvánított kézszorítás kétségen kívül a belekötésnek új fajtája, amelylyel a mágánok egy csoportja, úgy

látzik, társadalmi térre viszi a politikai gyűlölködést, és annak kitörésére véres formákat keres. Akivel szemben a parlament ellenzéke tehetetlen volt, és akik a maguk gyámoltalanságában hiába vártak a közvélemény segítségét, most a párhaj-törvények segítségével akarják a társadalmi kellemetlenségek sorát Tiszára szabadítani: hátha végül megunja azokat és félreáll.

Történik ugyanez akkor, amikor a demokrácia nevében szintén vehemens támadások érik Tiszát a választójog miatt. Hát hiszen lehet, sőt bizonyos, hogy az a reform lehetne demokratikusabb, de az is kétségtelen, hogy akik Széchenyi Aladárnak tapsolnak, nem azért teszik, mintha Széchenyi Aladár gróf kipróbált híve lenne az általánosnak és a titkosnak. Az alulról jövő támadások szenvedélyességében ugyanaz dolgozik, mint a kaszinó urainak belekötésében: a Tisza elleni gyűlölet, amely nem nézi a dolgok valóságát, nem tekinti azokat az érdekeket, amelyeket a politika most forró kérdései érintenek; csak egyet lát és vágyik támadni: Tisza István grótot.

Kovács Gyula mellett Károlyi Mihály gróf és legújabbán Széchenyi Aladár gróf lesznek a történelem bizonyágtanui, amikor arról fog irni, hogyan, minő eszközökkel vívtak politikai harcot Magyarországon in annis 1912. és 1913. Ami másutt csak elvétve, a közélet kóros kiütéseképp történik, abból nálunk rendszer fejlődik s erre az ország ugynevezett krémje ad példát. És ha a demokráciának azok a legjobb barátai, akik a középkorból maradt intézményt használják föl a politikai zaklatás és bé-

Egy kaland kezdetén.

Irta: Rudnyánszky Endre.

A szomorú bolt ezekben a napokban nem is volt olyan szomorú. Jobban felvertük meleg beszéddel, remegő nevetéssel, mint valaha. És a Juhar leányok sem voltak olyan nevetősek, hangos kedvűek sem azelőtt, sem azóta. Gyermekesen vidámak voltunk, kinevettük az életet, megtréfáltuk az embereket és huncutok, pajkosak, féktelenek voltunk. Sokszor úgy éreztem, hogy nagyra nőttem, de lélekben egészen ifjú gyermekek vagyunk, rövid bugyogóban és kurtá szoknyácskában hancurozunk. De mégsem voltunk igazi gyerekek, a kiforrott alaptermészet egyiknél is, másiknál is átütött a vidámságon. Piroska komoly, mindenre figyelő gondossága ép úgy átszillogott a pajzanságon, mint Erzsébet viruló, kicsattanó érzékeny lángolása és Mária különös begubózott titokzatossága. És bizony, ha mélyen belenézttem önmagamba, hát egyszeriben megtaláltam a kacagások köpenye mögött a lebben álló férfiembert.

Talán ezt érezte meg bennem Piroska is. Egy idő óta került a magános órákat. Kicsit komoly, kicsit veszedelmes dolog történt egyszer közöttünk a délutáni, kettőshöz töltött óra alatt. Megszédített ez a nagy, felséges leány, aki olyan volt, mint a germán hitregék kinyílt, megedzett istenasszonyai. Kicsinek, gyengének, emberinek éreztem magamat mellette és oda szerettem volna borulni erős karjaiba, kerek kebelére. Ezt ugyan

nem tettem meg, hanem a kezére, izmos és férfias vonalú, de leányosan puha és fehér kezére ráomlottam, csak úgy beszélgetés közben, minden átmenet nélkül. Forrón csókoltam meg, belehaptam, beleégettem a szájamat a kezeféjébe és azt mondtam:

— Piroska, édes Piroska, szeretem magát!

Meglepetten a komoly és barna szemű erre a szóra. Diadalmasan lobogott, édesen, átengedően nézett és szavamra mondhatom, ha még egy percig úgy néz rám, hát a karomba kapom, halálra csókolom. De nem nézett. Lebocsátotta a selyempillás redőket a szemére, azután komolyan, megfontoltan, minden szerelmes melegség nélkül mondtotta, amint ez Juhar Piroskához, a Juhar leányok komoly családfőjéhez illet:

— Maga nagyon mulatságos fiú, Pista Olyan komolyan mondja azt a „szeretem” szót, mintha halálos ítéletet mondaná. Pedig mi nem olyan halálos ítélet módjára szeretjük magát. Maga a mi nagy, bajszos kispajtásunk.

Nem hagytam magamat kizökkenteni a hangulatból, sőt csak azért is belehajszolódtam a forró beszédbe.

— De most nem a kispajtás beszél Piroska — feleltem. — Most én beszélek magának. És amit mondok, az joggal komoly, jogosan halálos ítéletforma. Jelent annyit számomra.

— Jaj, csak ilyesmit ne beszéljen — vágott a szavamra Piroska. — Nem szeretem, ha maga komolykodik. Rosszul illik magához a komolyság.

Csend lett erre. Hallgattunk egy darabig mind a ketten. Jó idő múlva ismét Piroska szó-

lalt meg. Ugy beszélt, mint aki biztos abban, hogy megértettem, elolvastam, a ki sem mondott gondolatait.

— Én a testvéreimnek anyja, apja, mindene vagyok. Vigyázok rájuk, őrzöm őket. Nem hagyhatom őket magukra. És nem is hagyom. Ha csak, ha csak valakit nagyon... De ez úgy is lehetetlen. Annnyira senki sem fogja őket szeretni, mint én...

Megértettem, hogy miről beszél. Amiro én is sokszor gondoltam: hogy feleségül vegyem Piroskát. Hiszen ez nem is lenne olyan rossz. Azt hittem, úgy éreztem, hogy melegen, szívemből-lelkemből szeretem ezt a szépséges, hatalmas leányt. Az, amit mondott, hogy testvérei miatt nem megy férjhez, olyan hideg és józan dolog volt, ami lehűtött egy kissé. Nem tudtam folytatni a meleg és szerelmes hangot. És az ilyen percek, amikor az ember minden boldogságra kész, egészen a megházasodásig, ezek a percek oly ritkán térnek vissza. Néha vissza sem térnek.

Ebben az esetben Piroska is gondoskodott róla, hogy vissza ne térjenek. Hamar észrevettem, hogy nem akar velem együtt lenni, egyedül lenni. Akármilyen időpontban mentem a szomorú boltba, Piroska soha sem volt egyedül. Erzsébet, vagy Mária, vagy mind a ketten ott üldögéltek és tréfáltak, kacagtak.

Eleinte bántott, hogy Piroska ennnyire huzódzik, fél tőlem.

— Miért? — kérdeztem magamtól. — Nem szeret? Hiszen ezt megmondhatná. Különben is

kétlenkedés örvéül, akik egy Tisza István gróftól — e név mellől igazán elhagyhatjuk a jelzőket, — a tisztességmegadásnak egyszerű módját előkelő mozdulattal visszavonják, — akkor igazán rosszul állhat a demokrácia dolga Magyarországon. És talán ez a legszomorubb ebben a különös dologban.

Náway és a munkapárt.

— Ujabb kilépések. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 3.

Náway Lajos országgyűlési képviselő a nemzeti munkapárt elnökéhez a következő levelet intézte:

— Nagyméltóságú Elnök Ur! Kegyelmes Uram! Minthogy a kormány által előterjesztett törvényjavaslattal nemcsak hogy egyet nem értek, de sőt meggyőződésemet követve kénytelen leszek e javaslat alapelvei ellen a küzdelmet felvenni, mert hitem és meggyőződéseim, hogy közéletünk regenerálása csakis a választói reform radikális irányzata megvalósításával biztosítható, — a munkapárt tagjai sorában helyet többé nem foglalhatok, — illetve a párt kötelékéből ezennel kilépek. Midőn e határozatomat Kegyelmes Uramnak nagybecsű tudomására hozom, maradtam mindenkor tisztelő híved: Náway Lajos országgyűlési képviselő. Földeák, 1913. január 2.

Náway a miniszterelnökhöz intézett hosszabb levelében részletesen megindokolta a pártból való kilépését.

Fiuméből jelentik: Vio Antal, Fiume város országgyűlési képviselője, kilépett a nemzeti munkapártból. Kilépésének okáról ezt mondotta:

— Megválasztásom előtt is mindig hiva voltam az általános, titkos választói jognak és programomnak a speciális fiumei ügyeken kívül egyik legsarkalatosabb pontja volt a választójog megvalósítása. A kormány által most benyújtott javaslat azonban nem az, amire én magamat választóim előtt köteleztem és ez kilépésre kényszerített, mert nem teljesíti a proletarok legjobbat és legelemibb követeléseit sem. A kormány sok jót tett ugyan Fiuméért, de nekem, aki a

város érdekében már a delegációkban is szembel helyezkedtem a kormánynak a boszniai vasutakra vonatkozó javaslatával, ez alkalommal még inkább következetesnek kell lennem magamhoz most, amikor a népjogok kiterjesztéséről van szó. Leginkább a munkásosztályok igaztalan leköltése és a harminc éves korhatár azok az okok, melyek miatt kilépésemet elhatároztam.

Egyik reggeli újság ma azt jelenti, hogy az aradi munkapártnak mintegy harminckét tagja a pártból kilépett és hogy még további kilépések is várhatók. A Budapesti Tudósító hiteles értesülés alapján megállapítja, hogy ez a hír a valóságnak egyáltalán nem felel meg, mert az aradi munkapártnak eddigelé egyetlen tagja sem lépett ki és az uralkodó töfögös szerint kilépések nem is várhatók.

Szombathelyről jelentik a Magyar Távirati Irodának: Székely Ferenc igazságügyminiszternek a kerület képviselőjének, a választójogi reform ügyében való állásfoglalásáról és a miniszter lemondásáról szóló híreket a kerületben pártkülönbség nélkül a kialakult helyzet természetes következményeként ítélik meg. Bár híre jár, hogy a kerületi munkapárt elnöksége lemondani készül, mégis valószínű, hogy a legexponáltabb tényezők megvárják a munkapárt köbelében azt az időpontot, amikor a most beterjesztett javaslat módosítására kerülhet a sor. Ez jobban megfelel a vas megyei munkapárt választójogi álláspontjának, mert itt tudatában vannak annak, hogy a munkapárt minden meggyőngyülése az egész vármegyét a néppártnak szolgáltassa ki.

Szombathelyről táviratozzák: Brenner Tóbiás polgármester az újv alkalmából a város polgársága nevében üdvözölte a munkapártból kilépett Székely Ferenc volt igazságügyminisztert, a kerület képviselőjét, aki a következő táviratban válaszolt:

— Üdvözlésüket hálással köszönöm és teljes szívből viszonzom. Legyenek meggyőződve, hogy városuk érdekeit és hazánk polgárai előhaladásának ügyét változott helyzetemben is szívesen viselem és azért meggyőződéseim teljes erejével helyt fogok állani.

érezem, hogy szeret. Az ilyesmit az ember megérzi. De nem szeret annyira, amennyire kellene, amennyire én őt. Nagyon is, túlságosan is józanul szeret. A feleségem nem akar lenni, mert — mert hát ha nem fogom eléggé szeretni a testvéreim. Érdekes leány. Ha úgy tudna szeretni, mint én: gondolkodás nélkül, fektelenül, forrón, — milyen csodaszerelem volna.

Lobogtam, égtem lángoltam ezért a leányért, de azután napról napra éreztem, hogy hozzáhűvösödnek az érzéseim Piroskához. Kezdttem olyan józanul, olyan várakozóan szeretni, mint ő engem. Nem jutottam hozzá, hogy ezt megmondjam neki. Sohasem lehetünk kettesben. De a sok nevetgélés, lecséges közben mégis akadt alkalom, hogy burkolton megmondjam Piroskának az igazat.

Az emberi érzésről beszélgettünk. Azaz hogy Piroska beszélt meg én. Erzsébet nagynéha szolt közbe, de a szeme állhatatosan és csillogóan nézett reánk, Mária pedig úgy tett, mintha őt az egész beszélgetés nem érdekelné.

— Furcsa dolgokat tapasztal az ember — mondottam. — Tudja, mindig azt gondoltam, azt hittem, hogy az olyan forró, hatalmas érzés, mint a szerelem, csak éghet, loboghat, vagy kihimvadhat. De hogy a szenvedélyességből leszállhat a lángja józan és csendes szerelemre...

— Ő ezt a megázokás teszi — jegyezte meg Piroska.

— Nem. Amiről én beszélek, az nem a megszokás lanyhító hatása. Példát tudok arra, hogy valaki — mondjuk egy jó barátom — lángolóan hevesen, szenvedélyesen szeretett. Aztán egyszer-

rűen azért, hogy azt, akit szeret, kielégítse, elégedetté, nyugodtá tegye — a forró szenvedélye lehiggadt, szépen nyugodtá, békessé.

Szépen hangzott ez s akkor szentül hittem, hogy igaz is. Akkor még nem tudtam, nem hittem, hogy lanygos érzések nincsenek, hanem minden érzésnek az igazi tartalmát, értékét, erőt csak a szenvedély adja! Piroska pedig olyan melegen, olyan odaadón nézett rám azért a hazug igazságot, hogy talán még akkor is kimondtam volna, ha egy szót sem hiszek belőle.

— Ez sem igaz — szolt közbe élesen Erzsébet. — Ez nem igaz, csak az igaz, hogy szeretni szenvedély nélkül nem lehet.

Tüzesen hangzik ez a szó, hát még ha egy szenvedélyes szemű huszonkétéves szép leány mondja. Erzsébet neki pirosodott, szeme kiállt, amikor kimondta, odakialtott nekünk az igazságot: a szenvedély mindenképpől valóságát. De mi vakok és siketek voltunk. Piroska vak és siket akart lenni és az is maradt mindig, én pedig csak később tértem rá a látás és hallás útjára.

Annyi bizonyos, hogy ez a beszélgetés megváltoztatta helyzetemet a Juhar leányok körében. Valami hallgatag megállapodás jött létre közöttünk, amelynek az alapján engem Piroska vőlegényének tekintettek.

— Majd a Pista segít nekem, hogy titeket férjhez adjak, — mondotta egyszer egészen nyíltan Piroska.

— Akkor aztán te is férjhez mész menni Piri! — kottyantotta ki Mária.

Forrongás a papibér miatt.

— A pécskai katolikus hívők gyűlései. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3.

A pécskai római katolikus egyházközség tagjai mintegy ötezeren kívánni készülnek az egyházból, hogy új hitre térjenek. Ennek a szokatlan forrongásnak anyagi okai vannak. Szathmáry Gejza távozása után a csanádi püspök Olajos Józsefet küldötte a magyarpécskai plébániára. Olajos megváltoztatta a párbér fizetés szabályait és azt akarta, hogy az eddigi két korona nyolcvan fillér párbér helyett többet fizessenek a hívek. Olyanformán módosította a párbérfizetések szabályait, hogy a gazdagabbak többet, a szegényebbek pedig arányosan kevesebbet fizessenek. Azonban a hívek nem fogadták el ezt a proposíciót és kijelentették, hogy csak a régi alapon hajlandók fizetni a párbért. Mindamellet a katolikus lakosság teljesen szolidaris volt ebben az ügyben és a függetlenségi kör helyiségében tartott ülések alatt elhatározták, hogy semmi szín alatt sem engednek a pap kívánságának.

Mintegy másfél év óta tart ez a huzavona és ez idő alatt Olajos nem kapta meg sem a régi, sem az új szabályok alapján kivetett párbért. Előbb a főszolgabíróhoz fordultak a párbér behajtása érdekében. A főszolgabíró arra utasította a község előljáróságát, hogy törvényes eszközök igénybevételével hajtsa be a párbér hátralékot. Az elmúlt hetekben tartott képviselőtestületi közgyűlésen szövétték több képviselő ezt az ügyet és a közgyűlés kimondotta, hogy megtilja a község előljáróságának, hogy a párbér hátralékot erőszakosan behajtsa. Ezt a határozatot Dálnoki Nagy Lajos alispán néhány nappal ezelőtt megsemmisítette és utasította az előljáróságot a hátralékok behajtására.

Ez a határozat nagy nyugtalanságot idézett elő a lakosság körében. Mindenáron azt kívánták, hogy Glattfelder Gyula csanádi püspök jelenjen meg a hívek előtt s neki aztán elpanaszolják bajaikat. A püspök maga helyett Jászay Géza szegedi apátplébánost küldötte Pécskára, aki néhány nappal ezelőtt a község háza nagytermében ülésre hívta össze a híveket. Több, mint ötszáz katolikus jelent meg ezen a gyűlésen, amelyen izgatott felzúdulások hangzottak el. Többen haragos kifakadással illették a jelenlévő Olajos József

Piroska nekipirult, de egy fél szóval sem tiltakozott. Én pedig azt mondtam magamban, hogy hát jó: lássunk hozzá a nagy munkához: adjuk férjhez a két leányt: Erzsébetet és Mariát. Erzsébet számára itt van a kis huszárhadnagy, a rózsaképtű Olchvay Pista. Nagyobb baj azonban Mária. Mária még nem elég komoly. Tizenhét és tel esztendőse, de csupa bohóság, csupa gyerekeskedés és — ami a legnagyobb akadály — csupa tartózkodó, befelé élő komolyság.

A kacagások tovább hangzottak a szomorú boltban, a leányok vidámak voltak és én is vidám voltam velük, de a várakozás ott függött a fejünk fölött. A leányok vártak tőlem valamit és ez a várakozás beleszontott tiszta, meleg és gyerekes barátságunkba. A napok pedig teltek, a várakozás erősbödött és nem történt semmi.

Erzsébet a csupatűz szemű, a tővizűen kék tekintetű Erzsébet biztatgatott. Tüzeseket, sejtlemeket mondott nekem, olyanokat, hogy megfőkezett, elaltatgatott fantáziám ismét kilobogott. Az utcán talákoztunk, amikor beszélt így:

— Piroska egészen megváltozott — suttogta fülemon meleg, legyezgető lehelettel Erzsébet. Azo-
lött olyan nyugodtan aludt. Lefeküdt az ágyába es mi — Mária meg én — még beszélgettünk volna, de Piroska már aludt. Amint a párnára hajtott a fejét, már lecsukódott a szeme. Sokat nevettem ezen. És most, most egészen elszomorít. Tudja, nem alszik. Féléjszákakon át nem alszik. Hallom, hallgatom a sötétben, amint forgolódik, dobálja a párnákat, a paplant, gyüri az ágyat a testével,

plébánost és tudtára adták az apátplébánosnak, hogy kilépnek a katolikus egyház kötelékéből, leveszik a templomról a keresztet és a plébánost nem tűrik meg a paróchián.

Az igazgató kiáltások következtében Jászay szó nélkül otthagya a gyűlést és kedvezőlen jelentést küldött a püspöknek. Most pedig úgy áll az ügy, hogy vagy megváltoztatják a párbérazabályzatot a lakosság kívánsága szerint, vagy pedig Pécskának mintegy öt-hat ezer főből álló katolikus közönsége másik hí-re tér át.

Az aradi pénzügyintézetek egy évi forgalma.

— Bankigazgatók nyilatkozatai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3

Közgazdasági szempontból az 1912 ik évet fekete esztendőnek nevezték általában. Már megírjuk azt az örömdetes jelenséget, hogy míg az ország legnagyobb közgazdasági és pénzügyi piacait az 1912-ik év súlyos eseményei kinosan érintették, addig az aradi piac nagyobb megrázkódás nélkül élte végig ezt a kritikus évet. Hogy az esztendő folyamán táplált ez a hit komoly alappal bír, azt igazolják az aradi pénzügyintézeteknél alább következő számbeli kimutatásai is a múlt évi üzlet forgalmáról.

A vidék legnagyobb piaci súlyos bukásokat szenvedtek végig, az aradi pénzügyintézetek azonban bámulatraméltó szilárdságot tanúsítottak a legerősebb viharok idején is. Ez a nehéz esztendő egyáltalában nem látszik meg az aradi pénzügyintézetek forgalmi kimutatásában. A nagy intézeteknek most is éppolyan gazdag üzletelve volt, mint akkor, amikor a háború vihara nem dulta fel Európa pénzügyi piacait. Szakemberek szerint ez a hosszú krízis egyébként hasznos volt a nagyobb pénzügyintézeteknek, mert jobb üzletkötés bínálkozott számukra. Az osztalék az aradi pénzügyintézeteknél jobbra meg is tartotta az előző évek számbeli mértékét. Mindössze az értékpapírok árának hullámlása árulja el azt, hogy az 1912 ik év küzdelmes esztendő volt. Ez az árhullámlás azonban egyáltalában nem érinti az egyes pénzügyintézetek üzletmenetét. Ezt dokumentálják az alább következő érdekes nyilatkozatok és adatok:

Elsősorban az Aradi Első Takarékpénztárhoz, az ország legrégebb vidéki pénzügyintézetéhez fordultunk, amelynek vezérigazgatója

Ottenberg Tivadar

a következőket mondotta:

— Az összes hazai pénzügyintézetek egy minden tekintetben súlyos és válságos esztendőre tekinthetnek vissza és úgy a pénz, mint a hitelviszonyok sok gondot okoztak a pénzügyintézetek vezetőinek. Nagy megnyugvással konstátálható, hogy különösen az aradi piac az egész kritikus idő alatt derekasan megállta helyét és minden nagyobb megrázkódástól meg volt mentve.

A nagy pénzügyi, amely gazdasági életünkben sok nehézséget okozott a lefolyt esztendőben, főleg onnan ered, hogy az ország teljesen a maga erejére volt utalva, mert külföldi pénzforgásaink a felfordult kül- és belpolitikai helyzet következtében teljesen bedugultak és az a kevés tőke, amelyet mégis meglehetett szerezni, abnormálisan drága. Ennek dacára közgazdasági életünk bámulatosan ellentálló erejének bizonyult, ami ebből ítélhető meg legjobban, hogy pénzügyintézeteink szilárdan megállották helyüket és kereskedelmi bukások sem voltak nagyobbak minálunk, mint egyéb külföldi államokban. Aradon pláne számottevő bukás, vagy fizetésképtelenség egyáltalán nem fordult elő, amely körülmény mindenesetre nagy megnyugvásra szolgálhat. Noha a jelek arra vallanak, hogy a mostani retentő pénzügyi válság, amely a lefolyt évben végigviharzott egész Európán, szűnő félben van, mégis alig lehet számítani rövidesen a pénz jelentékenyebb olcsóbbodására.

— Az Aradi Első Takarékpénztár — amint köztudomásu — még a legválságosabb viszonyok közt is teljes mértékben megtelelt hivatásának és a szükséges óvatosság és körültekintés szemmel tartásával a jogos hitelkérdéseket minden megszorítás nélkül kielégítette, amit igazol az a körülmény, hogy minden egyes üzlet ágában és a forgalomban tetemes emelkedés és fejlődés mutatkozik az előző évihez viszonyítva. Csakis a betétek álladékaiban mutatkozik némi csökkenés, ami abban találja magyarázatát, hogy kisebb betéteket elvontak az intézettől a lefolyt év első felében végrehajtott újabb részvénykibocsátások folytán, a második felében pedig a háborútól való félelem folytán

a kisebb betevőknek kifizettünk néhány ezer koronát, mint az általában az országban minderről megtörtént.

— Habár a zárlati munkálatok még folyamatban vannak és így pontos adatok még nem állnak rendelkezésre, már most megállapítható, hogy az intenzív munka folytán elért eredmény teljesen kielégítő lesz és minden jogos várakozásnak meg fog felelni. Intézetünk a tizenhét millió koronára rugó saját tőkének gyümölcsei már az ideai mérlegben mutatkozni fognak és az előző évi 110 koronás osztalék a részvényeknek 3400 új részvénnyel való megszorodása ellenére a lefolyt évre is biztosítva látszik. Az intézet hetvenkettőedikrendes évi közgyűlését január hó 26-án fogja megtartani és ez alkalommal a múlt évi működéséről részletesen be fog számolni.

Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár.

— Az egész év folyamán mutatkozott abnormális időjárás és ezt követő rossz termés, továbbá a közismert külpolitikai helyzet, valamint az évtizedek óta egész Európában tapasztalt pénzügyi feszültség erős kihatással volt a mi üzleti életünkre is. Az 1912. év üzleti eredményét még nem ismerhetjük, mivel üzleti tevékenységünk főkjaink révén három vármegyére terjed ki és főkjainktól még nem érkeztek be a zárlati eredményekre vonatkozó adatok, a tiszta nyereség körülbelül olyan lesz, mint az előző évé.

Aradmegyei Takarékpénztár.

— Intézetünk valamennyi üzletágában emelkedés mutatkozott. Ha új üzletekbe a viszonyokra való tekintettel nem is bocsátkoztunk, hitelmegegyeztetést sehol nem gyakoroltunk, amint ezt éppen az összes üzletágakban mutatkozó emelkedés bizonyítja. Az esztendő eredménye tehát az Aradmegyei Takarékpénztárnál jónak mutatkozik, csupán az értékpapírok árfolyamánál szenvedett veszteség fogja csorbitani az eredményt. Az intézet tulajdonában értékpapírok vannak, amelyek árfolyamesése kisebb veszteséget okozott. Hisszük azonban, hogy a felemelt részvénytőke után is a múlt évi osztalékot fizethetjük. A jó üzleti eredményben része van annak is, hogy az aradi pénzpiac ma talán az egész országban a leg-egészségesebb.

Héhs Béla

az Aradi Ipar- és Népbank vezérigazgatója a következőket mondta:

— Intézetünk múlt évi működésére megelégedéssel tekinthetünk vissza. Fokozottabb mértékben állottunk az aradi piac szolgálatára, mint más években, amit bizonyít az, hogy váltótárcánk több millió koronával emelkedett. Üzleteink ebben a kritikus évben fényesen állották ki a tűzpróbát, amennyiben üzleteinkből kifolyólag veszteségünk nem volt. Kétségtelen, hogy könnyen fogjuk fizetni a tavalyi osztalékot.

Nattland Bernát

az Aradi Polgári Takarékpénztár vezérigazgatója:

— Intézetünk a lefolyt üzleti évben — éppan úgy mint a többi közgazdasági faktor — nem vonhatta ki magát 1912. folyton változó konjunkturáinak sokszor válságoszerű behatásai alól. A lefolyt évről kritikus viszonyai dacára intézetünk minden irányban eleget tett maga elé tűzött feladatának. Részben az újonnan jelentkező jogos hitelkérdések kielégítése révén, részben pedig a meglévő hitelek liberális kezelésével a lefolyt évben ismét emelkedett a jelzőlog kölcsönök álladéka és a váltó tárcza is. A váltó tárcza közel 19 millió s ebből csak 4 millió van visszszámítolva. Ez az adat fényesen igazolja az intézet mobilitását, — melyet még fokoz az a körülmény, hogy az év végén 1 millió készpénz volt itthon az intézeti pénztárban és további 1 millió más

befurja a fejét a párnák közé. És sóhajt és olyan forrón, hosszasan, mélyen veszi a lélekzetét...

Beledobban a szivem ezekbe a szavakba. Hát mégis tud szeretni, tud forró és lobogó lenni ez a leány, csak nem árulja el, csak elfojtja. Szeret, szenvedélyben ég, de józan akar lenni. Ő ha ez a szenvedély egyszer fölésszaphat, ha eljön az ideje és ha az idő nem lesz nagyon távoli, ha addigra ki nem hamvad a letakart tűz! Nem akartam Erzsébet előtt elárulni magamat. A magamra erőszakolt józanág is félig szokásom lett már.

— Talán beteg Piroška — mondtam — talán jó lenne orvost hívni.

— Ne tessese magát ilyen csacsinak Pista — kacagott Erzsébet. — Tudja maga jól, hogy mi baja Pirošnek. Én is tudom. Szerelmes. Azért nem alszik, azért sóhajt. Én is tudom. Tapasztalásból...

A szeme süttött Erzsébetnek, mint a nyári verőfény. Tűz és láng volt benne. de hát mondom siket voltam akkor és vak. Nem értettem a szemek beszédét, csak Piroška járt az eszemben.

Mikor Piroškával találkoztam, egyszerre elmult a nagy fellángolás. Csak olyan hideg, csak olyan komoly volt, mint mindig. Hasztalan kerülgettem félig kimondott szavakkal, alig meglobbanó pillantásokkal, egy hajszálnyira nem tért el a megszokott komolyságától. Furcsa komolyság volt ez: csupa derű, csupa vidámság, csupa jókedv, de a gyermek vidámsága, melege és kedve, az asszony, a nő minden meglöbbanása nélkül. Az érzékek és a szenvedélyek ki voltak metszve, meg voltak olve Piroškában. Ilyennek látszott és annyira ilyennek láttam, hogy nem tudtam el-

hinni, amit Erzsébet mondott. Nem, nem, Piroškában nincs szenvedély, amit Erzsébet mesélt, azt csak ő képzelte, igazgatót, érzékes, szenvedélyes fantáziájával a maga szerelmes vívódásait látta testvérenek egy kissé nyugtalanabb éjszakájában.

Nem tudom már, elégedett voltam-e inkább, vagy kedvetlen, amikor ezt megállapítottam. Azt azonban éreztem, hogy így nincs a dolog rendjén. Ha Erzsébetnek van igaza, ha nekem, Piroškát minél előbb feleségül kell vennem. Ha Erzsébetnek van igaza, akkor azért, hogy a titkos lángok el ne emészék, ha az én szemem látja az igazat, akkor azért, hogy mielőbb felgyulladjon az a tűz, kilobogtassam azt a lángot. Mert ez a tökéletes testű istennő, Priška, a meleg, a forró, emberi szerelemre termett!

Talán jó lett volna, ha ezt így, vagy ilyen formán, akárhogyan meg tudom mondani Piroškának. De minden bizalmas barátságunk, egész fölolvadó vidámságunk mellett sem tudtam szenvedélyről, szerelemről beszélni Piroškának. Éppen hogy annyit mondtam neki:

— A leányokat jó lenne már férjhezadni Piroška. Olchvay elég régen udvarol Erzsébetnek és Mária is kaphat férjet, ha akar.

Piroška bólintott és azt mondta, nem is nekem, hanem a testvéreinek:

— Nos gyerekek készüljétek, Pista férjhez ad, főként alá visz!

Erzsébet kacagott, Mária riadtan mosolygott. Ezt a kis beszélgetést pedig olyan eljegyzésszerűnek tekintették.

pénzügyintézeteknél elhelyezve és hogy a lombardmentes értékpapír tárcá nem kevesebb mint kb. 1,300,000 koronára rug. Ezekkel az adatokkal most már összhangzásban áll intézetünk saját tőkéseje, amely teljesen befizetett 10,100,000 koronát tesz ki. A zárlati munkálatok még folynak és így az üzleti eredmény nagysága pontosan nem állapítható meg, de előreláthatóan módjában áll majd az intézetnek ép oly magas osztalékot fizetni, mint a múlt évben.

Raicu Sebő

a viktoriá vezérigazgatója:

— Az 1912. évi zárlatokkal nem vagyunk teljesen készen. A 3 fiókintézetünkől még nem kaptuk meg a zárlatokat. Általában az elmúlt nehéz esztendőben látszott meg legjobban, hogy az alapítók tevékenysége és tartalékok gyűjtése a legbiztosabb letalálása egy pénzügyintézetnek. Az Európáért tapasztalt szűk pénzügyviszonyokra, a politikai és háborús zavarokra való tekintettel mi már az első félévben rendelkezésünkre álló tőkénk mobilizálására nagy gondot fordítottunk. Nagyobb hitelműveletet nem bonyolítottunk le és csakis a meglevő klientelánk jogos hiteligényeinek kielégítésére szorítkoztunk. Az intézet pozíciójának megőrzésére és fejlesztésére fordított munka meghozta a várt gyümölcsöket. Senkinek kölcsönt fel nem mondtunk, sem hitelmegszorítással nem élünk. A tavalyi 13,700,000 koronás betétálladékunk a háborús hírek dacára sem csökkent. Aktív vagyunk tételei körülbelül a tavalyiak. A tiszta nyereségünk nagyobb lesz a tavalyinál, azonban bevalott elveinknél fogva, valószínűleg a tavalyinál nagyobb osztalékot nem adunk és tartalékaink gyarapítása fő gondunk.

Deutsch Károly,

az Aradi Központi Takarékpénztár vezérigazgatója:

— Minden üzletágban, de különösen a betétekben állandó emelkedés volt tapasztalható az 1912. évi esztendőben. A tavalyi üzleti év eredményénél az 1912. évi jobb lesz. Ami az osztalékot illeti, azt még pontosan nem tudom, de annyit konstataálhatok, hogy olyan osztalékot adunk, amellyel minden részvényesünk meg fog elégedni.

Az Aradi Általános Takarékpénztár

részéről a következő adatokat kaptuk:

Intézetünk első üzletétvát zárta le és a kedvezőtlen gazdasági viszonyok mellett, amelyek különösen a kezdő intézetek fejlődését és üzletkörüket terjesztését nehezítették meg, teljesen kielégítő üzleti eredményt ért el. Az intézet a közönség bizalmát mind szélesebb körben élvezte: hitelezéseiben eddig semminő veszteség nem érte. A tiszta nyereségből, a mellett, hogy abból a tartalékalapot az alapszabályszerű mértéken jóval felüli összeggel lehet megkezdni, előreláthatóan öt százalékos (részvényenként tíz korona) osztalékot fognak fizetni. Az intézettel testvéri viszonyban levő Aradi Kereskedők Takarékpénztár és Hitelszövetkeze a múlt évihez hasonló nyereséget ért el; a felszámoló évtársulat után törzshatéként tizenkilenc korona nyereségrészesedést ad.

Bing Hugó,

az Ingatlanforgalmi Bank vezérigazgatója:

— Első üzletétvünk kezdete egy általános fel lendülés korszakába esett, melyet sajnos, nagyon gyorsan követett egy hosszantartó, rendkívül nagy gazdasági krízis, mely pusztító orkán gyanánt volt végig Európán penzpiacain, teljesen megsemmisítve minden vállalkozási kedvet. Ugy föld, mint telek parcellázásaink ezen első időszakban igen nagy keresletnek örvendettek, dacára a háborús mozgalmak következtében utóbb beállott ellanybulásnak, mely csak az elmúlt év végén javult meg némileg. A kellő mérséklettel eszközölt üzletkötések lehetővé teszik, hogy a kellő tartalékok mellett részvényeseink kielégítő osztalékban részesüljenek.

— Milyen lesz az osztalék?

— Régi pénzügyintézeteknek könnyű azt mondani, hogy „a régi osztalékot fizetjük”, de mivel mi nekünk első üzletétvünk van, ilyen nyilatkozatot nem lehet tenni és az igazgatósági ülés előtt pozitív számokat mondani nem is vagyunk feljogosítva.

Oroszország

és monarchiánk leszerelése. (Lemondatják az orosz hadügyminisztert. — Románia Bulgária ellen.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Berlin, január 3. Pétervárról jelentik, hogy az orosz kormány néhány nappal ezelőtt azt a kérdést intézte a bécsi kabinethez, vajon a monarchia hajlandó-e leszerelni, a mely esetben Oroszország ugyanezt tenné. Eddig még nem tudják, vajon Berchtold gróf már felelt-e erre a kérdésre.

Pétervár, január 3. Oroszország, Ausztria és Magyarország hadikészüldéseinek kölcsönös megszüntetése ügyében eddig semminő diplomáciai tárgyalást nem folytattak, azonban ez a kérdés megis szóba került a diplomaták barátságos értekezése alkalmával. Megállapítható, hogy Ausztria és Magyarország déli határain kész a csapatok összehívását megszüntetni, ha Szerbia hivatalosan kijelenti, hogy az albán kérdésben hozzájárul Ausztria és Magyarország kívánságaihoz. Bar a londoni konferencia kimondotta Ausztria és Magyarország követeléseinek jogosultságát, ennek megfelelő nyilatkozatot a szerb kormány hivatalosan mind ez ideig még nem tett.

Lemond az orosz hadügyminiszter?

Pétervár, január 3. A hetek óta elterjedt hír, hogy Szuhomlinov tábornok orosz hadügyminiszter állásától legközelebb megvált, most újra a legnagyobb határozottsággal lép föl. Diplomáciai és katonai körökből jelentik, hogy Szuhomlinov, aki most Nizzában van, visszaérkezése után azonnal be fogja adni lemondását.

A románok kívánságai.

Bukarest, január 3. A bolgár kormánynak a kompenzáció kérdésében tanúsított halogató magaviselete mind jobban izgatja a közvéleményt, a mely most már energikusan követeli a kormánytól, hogy Románia minimális követeléseinek minden áron szerezzen érvényt és a legrövidebb időn belül juttassa dűlőre a régóta húzódó területi kérdést. Joneszku Take belügyminiszter londoni utazásának célja elsősorban az, hogy Danev dr. bolgár delegatus úján felelősségteljesen tudomására adja a bolgár kormánynak, hogy Románia most már okvetetlenül elvárja Bulgária konkrét javaslatait és határozott válaszát s amennyiben ez a legközelebbi napokban el nem következik, vagy a bolgár kormány Románia minimálisan megszabott kívánságait nem teljesíthetőknek jelentené ki, a román kormány záros határidőt fog szabni követeléseinek elfogadására s ennek letelte után a szükséghez képest a végső eszközhöz fog nyulni. A lapok jelentése szerint a hadügyminisztérium már minden intézkedést megtett a Bulgária ellen való háború megkezdésére.

A miniszterelnök üdvözlése. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Lukács László miniszterelnököt az újév alkalmából meleghangú táviratban üdvözlötte a nagyenyedi választókerület munkapártja. A miniszterelnök válaszában szeretettel meleghangú táviratban köszöntö meg. Üdvözölték még a miniszterelnököt az újév alkalmából a kassai nemzeti munkapárt, Kolozsvár nemzeti munkapártja és Nagyenyed városnak városi tanácsa. Az üdvözlésekre a miniszterelnök meleghangú táviratokban felelt.

Valótlanság. Budapestről táviratozzák: Egy estilap mai számában arról ad hírt, hogy Serényi Béla földművelésügyi miniszter lemondani készül

állásáról, mert a kereskedelmi szerződés megváltoztatása ellen vannak kifogásai. A Bud. Tud. ot illetékes helyen felhatalmazták annak közlésére, hogy ez a hír minden vonatkozásában és részleteiben rosszakaratu kóhalmány, melynek legkisebb alapja nincs.

VÁROS ÉS MEGYE.

A vegyvizsgáló állomás felszerelése. Ma járt le az aradi vegyvizsgáló állomás laboratóriumának berendezésére kiírt versenytárgyalás határideje. A tanács ma rendkívüli ülést tartott, hogy a zart ajánlatokat áttegye. Ö. fővárosi cég vett részt a versenyben, mely ismét bebizonyította, hogy a város anyagi érdekeinek megőrzésére a legbiztosabb eszköz a versenytárgyalás, a nyilvános árlejtés. Ma, mint ismeretes, már második ízben fogalkozott a tanács ezzel az ügygel, mert első alkalommal, amikor csak rövid úton három céget szólítottak fel és versenytárgyalást nem írtak ki, nem kaptak megfelelő ajánlatot. Ma megállapítható, hogy a kiküldési áron jóval alól maradó pályázat is érkezett be, mert a 13,600 koronával szemben Ludas Pál cég 11,500 koronát kért és kotelezi magát, hogy elküldi a vegyész-mérnököt Aradra a berendezéshez. Kapeller Henrik 12,199 koronaért, Weisz Albert dr. 13,500 koronaért, Erdélyi és Szabó 13,676 koronaért, Calderoni és társa 14,119 koronaért hajlandó szállítani. A tanács az ajánlatokat kiadja a javaslattevő bizottsagnak, melyek tagjai, Tisch Mor dr. főorvos, Kovács Vince tanácsnok, Kulényi János főszámvívó és Menylegi Emil dr. vegyész.

Az aradi vashidak jövedelme. Most készült el a vashidak 1912. évi forgalmi kimutatása. Az általános gazdasági depresszió következtében a hidak bevétele is lényegesen csökkent az elmúlt évben és ezért a városnak ismét nagyobb állami szubvenciót kell kérnie. Míg 1911. évben 16739 koronát vettek be a varba vezető Erzsébet hídon, addig ez évben csak 10650 korona volt a forgalom. A Károlyi Gyula hídon a múlt évben 7376 korona hídvam folyt be, míg 1911. évben 81501 korona bevétel volt.

Az aradi államsegély. A belügyminiszter ma arról értesítette a város közönséget, hogy kiutalta az 1913. évre a nyolcvanötezer korona államsegélyt. A tanács utasította a penztart, hogy a királyi adomivatalnál az összeget felvegye.

Adónegyedmesterek és végrehajtók. Krenner Zoltán dr. törvényhatósági bizottsági tag ma indítványt nyújtott be a törvényhatósági bizottság közgyűléséhez; javasolja, hogy az adóhivatalnál alkalmazott adónegyedmesterei alásokat a közgyűlés adóvegrőhájtói állásokká szervezze át.

Folytatolagos sorrendje az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1913. évi január hó 8-án délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: 20. A tanács előterjeszté, hogy Frick József, Molnar Lajos, Bónyai Gábor, Ingatlanforgalmi és parcellázó bank, Sim Henrik, Quirici Sándor és Lingurár János által emelt új épületek berendezésére a községi adómentesség megadásak. 21. Vorbuchner Frigyes főadnagy kérénye annak kiállításba helyezése iránt, hogy amennyiben a magyar állampolgárjogot megszerzi, a város községi kotelekene felvétetni fog. 22. Gratfelder Gyula csanádi püspök kérénye az általa képviselt csanadegyházmegye által megvett internatus épületre kiszabott 850 korona átirási díj elengedése iránt. 23. A penzügyi-bizottság véleményes jelentése a Pesti Hazai Kisok Takarékpénztár Egyesület, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és Magyar Jelzálog Hitelbank kamattaláb felemelése iránti értesítése és a kölcsönnek törlesztése kölcsönadó való átalakítása tárgyában. 24. A polgármester előterjesztése az újonnan belépő törvényhatósági bizottsági tagoknak szakbizottságokba leendő beosztása iránt.

Uj fölebbezés a mozi monopolium ellen.

— Darányi János és társai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3.

Tegnap délután telt le a fölebbezési határidő a harmadik aradi mozi ügyében. A határnapig négy fölebbezéssel támadták meg a decemberi városi közgyűlés határozatát, amelynek sorát tehát a belügyminisztérium fogja eldönteni. Aradon csak nemtetszéssel, rosszalással találkozott ez a közgyűlési határozat, amely monopoliummá, a meglevő két aradi mozi monopoliumává tette a belvárosban a mozielőadások tartását. Az Aradi Közlöny több ízben megírta, hogy csak nyilvános árlejtés útján szabad kiadni a harmadik mozi felállítására szóló jogot és ezt a nézetet vallotta volna a törvényhatósági bizottság többsége is, ha kellő módot, időt adnak a fontos kérdés megvitatására. Ismeretes azonban, hogy a harmadik mozi ügyét valósággal becsempészték a közgyűlésbe, utját állták annak, hogy a bizottsági tagok előzetesen tisztába jöjjenek azzal, hogy mit adnak és mit kapnak a mozi-határozattal? A kimerőszakolt határozat az aradi belváros területén és legalább másfél évtizedre az egész városban kiszolgáltatja a mozgókép-játékot a két mozi konzorciumának. Ez a határozat lehetővé teszi, hogy esetleg silány előadásokat drága pénzért adjanak a publikumnak. Ennek a gyors határozatnak ime sok hibája és gyenge oldala van, amelyre az egymásután beadott fölebbezések sorra rá is mutatnak és különösen rámutat az a negyedik fölebbezés, amely ma érkezett a polgármesteri hivatalba.

A fölebbezést, amelyet még a törvényes határidő letelte előtt adtak postára, Darányi János tb. vármegyei főszolgabíró és társai: Schill József főjegyző, Boross Iván tb. főjegyző és Jakabffy Gyula vármegyei aljegyző írták alá. Fölebbezésükben, mint Arad város régi polgárai mondják el tömören és világosan azokat az okokat, amelyek helyt nem állóvá, tarthatatlanná teszik a decemberi városi közgyűlés határozatát. A fölebbezők különösen két okot emelnek ki, amelyek mindegyike alkalmas lehet a határozat megsemmisítésére.

Megállapítja a fölebbezés, hogy a város törvényhatósági bizottsága túllépte hatáskörét, amikor moziengedélyt adott ki decemberi közgyűlésében Kalmár József és társainak. A moziengedély kiadása rendőrhatalósági funkció és a törvényhatósági bizottság ezzel a mozikérdéssel csak szabályrendelet alkotása esetén foglalkozhatott volna. A második érv, mellyel az ominózus határozatot megtámadja a fölebbezés, az, hogy a harmadik mozi jogát öletszerűen, márcól-holnapra adják ki és nem nyilvános árlejtésen, ami az egyedül helyes és megfelelő módja lett volna az elintézésnek. Mindezek alapján azt kéri a fölebbezők, hogy a belügyminiszter semmisítse meg a decemberi közgyűlési határozatot és utasítsa a törvényhatósági bizottságot nyilvános árlejtés megtartására.

A fölebbezés és indokolása jelentős sullyal esnek abba a mérlegbe, amellyel a köztudat már eddig is rossznak, enyhén szólva elhibázottnak ítélte a harmadik mozi ügyének közgyűlési elintézését. Növeli a fölebbezés értékét és súlyát az, hogy aláírói jogászberek, közigazgatásban jártasok és azok az érvek, amelyekkel a mozi-határozatot megtámadták jogi és közigazgatási szempontból tarthatatlanná is teszik a határozatot.

A fontos fölebbezés beadása feltűnést keltett a városban és akadtak, akik a törvényhatóság ügyeibe avatkozást láttak a fölebbezésben. Ezzel szemben illetékes forrásból arról értesülünk, hogy Darányi János és társai mint Arad város elfogul-

atlan és a város ügyei iránt érdeklődő polgárok írták alá és adták be fölebbezésüket a ehhez nemcsak kétségbevonhatatlan joguk van, hanem ezzel szolgálatot is tesznek a város közönségének, amelynek érdekeit sérti a mozi ügyben hozott határozat. Fölebbezésük világos és komoly jogász érveléssel támadta meg a határozatot és hozzá fog járulni ahhoz, hogy a belügyminisztériumban tiszta képet nyerjenek arról: mi is történt tulajdonképpen a decemberi közgyűlésen a harmadik mozi körül.

Tisza István gróf afférjei.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, január 3.

A magyar közélet hónapok óta dúló nagy küzdelmei kezdenek kicsapni a politika medréből, előntik azt a területet, amelyen a viharzó szenvedélyek eddig nem okoztak kártevést, ellenségek váltak az ellenfelek és a személyes, a társadalmi harc elkecseregésével törnek egymásra. Nem mondunk, nem mondhatunk kritikát erről a tünetről, férfiak állnak egymással szemben, akik felelnek magukért és elvégzik a számadást. A magyar politikának sűrűn visszatérő jelensége a személyeskedés, a politikai sérelmeknek egyéni sérelmekké való elfajulása. Ahol a szó nem tud már meggyőzni, ott az indulatok viaskodnak, kardok csatognak, pisztolyok durranak. Nem meglepő tehát, ha két olyan kemény ellenfél, mint Tisza István és Károlyi Mihály karddal kezükben keresik a megoldást, talán a leszámolást. A Tisza-Károlyi párbaj izgalmainak hatása alatt áll az egész politikai világ és elszomorító, hogy az egyoldalú pártos gyűlölet még ezen az egészen személyi téren is keresi a sértő, bántó színeket.

Tisza István grófnak egyébként újabb afférje támadt a somogy megyei függetlenségi párt vezérével, Széchenyi István gróffal. Ennek az ügynek az előzményei ép úgy a Nemzeti Kaszinóba nyulnak vissza, mint a Károlyi afféréi. A különbség csupán az, hogy Károlyi Mihály nem fogadta Tisza üdvözlését, Széchenyi pedig kezét nyújtott ugyan Tiszának, de később pedig levelet írt neki, amelyben visszavonja az üdvözlést, mert a félhomályban nem látta, hogy Tisza az, aki a kezét nyújtja felé. Tisza is, Széchenyi is vidéken vannak és így az affér elintézése rövid halasztást szenved. De bizonyos, hogy a személyes ellentétek ezuttal is párbajban robbannak ki.

(Tisza és Széchenyi.)

Széchenyi Aladár nem először akarta inzultálni Tiszát. Szeptember 17-ike után táviratot küldött Tisza István grófnak és Lukács Lászlónak, mind a kettőnek szemébe vette, hogy hazárdulónak nevezte.

Ugy látszott, hogy az egész dolog elsimult. Széchenyi gróf, amióta elküldte a táviratokat, nem találkozott se a házelnökkel, se a miniszterelnökkel. Újév napján azután megtörtént az érdekes találkozás. A Nemzeti Kaszinó emeleti társalgójában együtt ült Károlyi Mihály gróf, Széchenyi Aladár gróffal és Pallavicini Ede örgróffal egy kanapén. Délután öt óra volt, a teremben egész félhomály uralkodott. Ekkor lépett be Tisza a terembe és elhaladva Károlyi grófék előtt a Széchenyi grófhhoz lépe, megszólalt:

— Szervusz Aladár!

Széchenyi gróf, aki egyébként is rövidlátó, a félhomályban nem látta, hogy ki szólítja meg, de azért kezét nyújtotta és ennyit mondott:

— Szervusz!

Tisza ekkor Károlyi Mihály grófhhoz lépett és üdvözölte:

— Szervusz Mihály!

Károlyi kissé féloldalt fordult, jobbkezét bedugta a kabátjába, nyugodtan szivta a cigarettát.

ját és úgy tett, mintha nem is hallotta volna az üdvözlést. Tisza kissé idegesen újból megszólalt:

— Mihály, én köszöntöttelek.

Károlyi gróf nyugodtan ült a helyén, az arca olyan volt, mintha márványból faragták volna ki, amikor megszólalt:

— A történetek után teljesen fölösleges, hogy mi egymással enyelegjünk.

— Így is jó! — mondta Tisza és távozott. Állítólag csak akkor tudta meg Széchenyi gróf, hogy Tisza István volt az, akivel kezét fogott.

Széchenyi gróf a jelenet után hazament, ajánlott express levelet írt Tiszának, közölte vele, hogy a kézfogásnál tévedés történt, ő a sötétben nem látta, hogy kivel fog kezét, különben nem fogadta volna el a köszöntést.

Ezt a levelet tegnap délelőtt elküldte Tiszának, aki azonban az éjszaka Bethlenbe utazott és nem kapta meg Széchenyi gróf levelét. Annyi bizonyos, hogy bárhaj lesz a dologból. Széchenyi gróf — mintán Tisza ma délutánig nem provokáltatta — a délután folyamán szintén elutazott görgetegi birtokára. Előzetesen azonban hosszasan tárgyalt Bethlen István gróffal és Zlinszky Istvánnal, akik valószínűleg segédei lesznek, ha fegyveres elintézésre kerül a sor. Egy újságíró az Országos Kaszinóban meg akarta interjúolni Széchenyi Aladár gróft, aki azonban a következőket mondta:

— Természetesnek találhatja, hogy az ügy jelen stádiumában semmiféle nyilatkozatot nem tehetek.

(Egyéb incidensek.)

A budapesti Kossuth Lajos utcában, az ilyen viharos napokon élénk politikai korzón ma egyébről se beszéltek a politikusok, mint a Tisza-Károlyi-párbajról. Az ellenzéki képviselők a párbaj lefolyását másképp adják elő, mint ahogy a lapok megírták és elítélőleg nyilatkoztak Rákossy vívómesterről, aki a lapoknak adott nyilatkozatában — szerintük egész hamisan állította be a tényállást, úgy adta elő, mintha valami halálos párbaj lett volna a Károlyi tizenhet sebet kapott volna.

Egy csoportban beszélgettek: Zichy Aladár gróf, Szemere György, Polónyi Géza, Mannsdorf Gyula báró, Egry Béla és mások.

Zichy Aladár gróf a politikai korzón a következőket mondta:

— Ez az ur (Tisza!) feltűnően keresie az alkalmat minduntalan, hogy közeledést keressen privát uton, a kaszinóban és a társaságokban a vele szemben legerősebben exponált ellenzéki politikusokkal, holott ezek ki akarták ezt kerülni. Nemrégiben történt, hogy a kaszinóban együtt volt egy nagyobb társaság, köztük Andrássy Gyula gróf és Hadik Barkóczy Endre gróf, akik viszont nem nagyon keresték az alkalmat, hogy Tiszával érintkezessenek, sőt ellenkezőleg. Tisza a csoporthoz lépett és kezét nyújtotta Andrássynak és Hadik-Barkócsynak. Ezek nagyon kelletlenül, de kénytelenek voltak ezt elfogadni, persze nem volt köszönet benne. Én igazán nem vagyok krakéler ember, kikerülöm, ha lehet, a személyes afféreket. Velem is volt egy esete. Én, aki nem kívánok érintkezni Tiszával, olyan helyzetben, amikor ezt nem kerülni tudtam ki, abban a szerencsében részesültem, hogy Tisza hozzám lépett és üdvözölt. Az Edelsheim gróf esküvőjén két hölggyel álltam. Tisza hozzám lépett! Szervusz Aladár! — mondta. Nem élhettem vissza vendégjogommal és a szituációm is olyan volt, kénytelen voltam elfogadni az üdvözlést, de...

(Károlyi Mihály a párbajról.)

Az Est munkatársa ma délelőtt felkereste Károlyi Mihály gróft a palotájában. Megkérte a gróft, hogy mondja el impresszióit a párbajról. Károlyi a következőket mondotta:

— A párbaj valóban ötvenöt percig tartott. Tisza rendkívül bátran viselkedett. Keményen riposztózott, keményen, elszántan hadakozott. A helyéből nem igen tudtam kimozdítani. Ellenfelem igazán bámulatos bátorságot tanúsított, amire

egyébként el voltam készülve, mert Tiszáról jól tudtam, hogy igen bátor ember.

— Gróf ur, ennek az a férnak mélyreható vonatkozásai vannak, volna szives talán ezekről a vonatkozásokról nyilatkozni.

— Erről nem nyilatkozhatom.

(A párbaj és a lapok.)

Egy olvasónk írja a következő figyelmet érdemlő sorokat: Tisztelt Szerkesztő ur, végigolvastam a mai lapokat és a legnagyobb zavarban vagyok. Mit higye-
jek és mit ne higyejek? Az egyik lap azt írja, hogy Tisza úgy vágta Károlyit, mint a répát. A másik pe-
pig azt állítja, hogy viszont Károlyi püfölte Tiszát, még pedig annyira, hogy közben a szünet is csak azért volt, hogy Tisza lélekzetet tudjon venni s ösz-
szedje újra a bátorságát, amelyet Károlyi szétvert benne. Nem nevezem meg az illető lapokat mert azt gondolom, mindenik rácsamer ugysa önmagára és az olvasó is mindenikre. De kérdem, tisztelt szerkesztő ur, mit jelentsen ez? Az egyszerű, jóhiszemű ember naivságával kérdem: hát vajon egy megtörtént ese-
ményt is, amely nem történhetett meg kétféleképen, sem hatféleképen, csak egyféleképen, meg lehet látni és le lehet írni más és más szemmértékkel és más és más színezéssel, aszerint, amint valakinek kénye-
kedve, szimpátiája, avagy a pártállása diktálja?

Elvégre ezt a párbajt nem látták a tudósítók a karzatról; ők csak azt írhatták meg, amit a segédek-
től hallottak. Hát vajon a segédek másképp mondták el a dolgot az egyik lapnak és másképp a másiknak? Avagy a lapok egy része annyira gyűlöl és annyira szeret, vagy olyan vakbuzgósággal szolgálja a pártér-
deket, hogy ennek a kedvéért kiforgatja az igazságot még akkor is, amikor egy párbaj egyszerű leírásáról van szó s mikor a közönség végre is nem politikai szempontokat keres, hanem joggal követeli a becsü-
letes információt és hű képét annak, ami valóban megtörtént?

Kazembe jut az a történetíró, aki egy nagy történelmi művet írt a középkorról s ezenkívül egy szép napon, kitekintve a lakása ablakán, valami mozgalmas eseményt, valami összetűzést és verekedést látott az utcán. Feljött hozzá két barátja, aki történe-
tesen szintén szemlélője volt az utcai csődületnek. Kérde tőlük a tudós, hogy mi történt odalent s erre mindenik másképen adja elő azt, amit látott, sőt össze is különbözik azon, hogy melyik tudja jobban a dol-
got. Ekkor mondotta a tudós/történetíró a következőket: No lám, a szemünk előtt ment végbe egy egy-
szerű esemény s ti ketten látátok közelről, de min-
denik másképen. Én is néztem itt az ablakból, de ismét másképp, mint ti. Hogyha tehát mi hárman nem tudjuk megállapítani egyezően az igazságot oly dolo-
gban, amit közvetlenül láttunk: hogyan lehessen ne-
kem helyesen papírra vetnem azt, ami évszázaddal ezelőtt történt? És mit ér ily körülmények között az egész történettudomány?

Én is azt kérdezem, tisztelt szerkesztő ur, ho-
gyan várjunk igazságot a nagy és nevezetes esemé-
nyek leírásának és okainak kifejtésében, amikor már egymagában kicsiny dolog, vagyis egy párbaj törté-
netének megállapításában és közlésében is mellékes tekintetek és politikai célok lehetnek irányadók, amelyek megzavarják a szemet és megtévesztik az elmét?

MULATSÁGOK.

(=) A soborsini Vörös Kereszt-bál. A magyar szent korona országai vöröskereszt-egye-
tének soborsini tükje, kórházalapítójának gyarapítása céljából, 1913. évi január hó 11-én öngyémeltő-
ságaik: kéthelyi Hunyady Károlyné grófnő, elnök és kéthelyi Hunyady Károly gróf társelnök védnök-
sege alatt, a Soborsini Kaszinó helyiségeiben zárt-
körű vöröskereszt-bált rendez. A mulatság kez-
dése este pont 8 órakor. Személyjegy 2 korona, családijegy 4 korona. Feldíszítetéseket köszönettel fogad és hirtapilag nyugtat az elnökség. Rendező-

bizottság: Volk József elnök, Schramm Róbert pénztárnok, Arnold János ellenőr, Tordy Árpád, Ognean József, Kulász Lipót, Kiss József, Pópa Vespasian, Jachini János.

A szövetséges hatalmak ultimátuma Törökországnak.

(Döntés szombaton — Szenszációs fordulat a béketárgyalásokon.)

Távirati tudósítás.

Budapest, január 3.

Késő éjjel táviratozzák Londonból: A helyzet a mai tanácskozások által rosszabb-
ra fordult. Mint a Reuter Iroda értesül, a mai értekezleten a szövetséges államok ul-
timátumot intéztek Törökország képviselőihez, amelyben kijelentik, hogy ha Török-
ország először a Kréta-kérdésben, másod-
szor az Aegei-szigetek kérdésében, harmad-
szor Drinápoly kérdésében kielégítő választ nem ad hétfő délután négy óráig, akkor a tárgyalásokat rögtön félbeszakítják. A török képviselők erre mindaharman felug-
rottak és csak ezeket mondtak:

— Miért várjunk hétfőig, miért nem holnapig?

Erre a szövetségesek képviselői csak ezeket válaszolták:

— Hozzá járulunk. Egyetértünk.

A kérdés tehát holnap kerül dön-
tés alá.

London: A béketárgyalásokat ma nyolc órakor félbeszakították, hogy milyen ered-
ménnyel, azt nem tudni, miután bővebb kommunikét nem adtak ki.

Biznak a béke megkötésében.

Konstantinápoly, január 3. A politikai körök azt hiszik, hogy a londoni békekonzferencia a békeszerződést tíz nap múlva alá fogja írni.

Berlin, január 3. A Vossische Zeitung-nak jelentik Szófiából: Itt az intéző körök a legújabb török javaslatokat sem tartják ugyan elfogadha-
tónak, de legalább tárgyalni lehet róluk. Törökor-
szág bizonyos engedékenységet látják bennük. Az intéző körök nem nézik a helyzetet feketének és biznak a béke létrejöttében. Ugy látszik, hogy a bolgár kormány határozott biztositást kapott arról, hogy a nagyhatalmak semmi esetre sem fogják túrni a háboru folytatását.

Kié legyen Drinápoly?

Konstantinápoly, január 3. A külügyminiszter tegnap este a Wolff ügynökség tudósítója előtt a portán a következő nyilatkozatokat tette:

A porta új, szabatos instrukciókat küldött londoni delegátusainak, melyek alapján közölhetik a balkáni szövetség megbízottjaival, hogy a porta nem hajlandó egyetlen Aegei szigetet sem átengedni, hajlandó ellenben a drinápolyi vilajet határainak nemi rektifikációjára, a vilajetnek azon-
ban teljesen török kézen kell maradni.

A miniszter továbbá kifejtette, hogy nagy lépés történt a béke felé, ha egyelőre csak Albánia és Macedónia sorsára nézve jött is létre meg egyezés, amelyek a szultán szuverenitása alatt fognak maradni.

A négy király találkozik békekötés után.

Belgrad, január 3. A Tribuna-nak jelentik cetinjei udvari körökből, hogy a négy balkáni ki-
rály a katonai és polgári főméltóságokkal a béke megkötése után Szalonikiban vagy Üszkubben ta-
lálkozni fognak.

Az albánok sorsa.

Bécs, január 3. Néhány nap óta az európai sajtó egy része egyre sürűbben emlegeti azokat a nehézségeket, amelyekkel a nagyköveti reüniónak az albán kérdés rendezésében meg kell küzdeni.

Mivel ezek a célzatos híresztelések az alig meg-
nyugodott közvéleményben pesszimizmust, sőt ta-
lán nyugtalanságot idézhetsenek elő, itt az illeté-
kes körök kijelentik, hogy nyugtalanságra semmi ok sincsen és utalnak arra, hogy ha a nagyköveti reünio három ülésen oly nagyjelentőségű és al-
dásos munkát tudott végezni, bizonyára meg fog birkózni a rá váró földadat nehezebb részé-
vel is.

Harcot akar a török hadsereg?

Konstantinápoly, január 3. A hadsereg kedve ma harciasabb, mint valaha. Abban az esetben, ha a kormány lemondana Drinápolyról, ennek veszedelmes reakciója támadna és a komité-párt ismét felülkerekednék. Mahmud Sefket basa kijelentette, hogy egyelőre ugyan nem veszi át a had-
sereg főparancsnokságát, de ha a szükség úgy parancsolja, ezt is meg fogja tenni. A nagyvezér, a ki hetek óta nem mozdult ki palotájából, fe-
nyegelőző levelet kapott, hogy megölik, ha az or-
szágra nézve kedvezőtlen békét köt éppen most, a mikor a török hadsereg helyzete a legkedvezőbb. A nagyvezér a londoni megbízottakhoz alutólag táviratot intézett, melyben elhárítja magától a te-
lelősséget a kedvezőtlen békekötésért.

Frankfurt: A Frankfurter Zeitung jelenti Konstantinápolyból: A külföldön elterjedt hírek, hogy a Csataldzsánai lévő csapatok teljesen harcra készen állanak, nem felelnek meg a valóságnak. A hadseregben, tekintettel arra, hogy Mahmud Muktar pasa beteg és a magasabb tisztek egymás között csak intrikálnak, minden energikus veze-
tés hiányzik, azonkívül az a körülmény, hogy a török állampénztár teljesen üres, a portát arra arra kényszerítik, hogy minden harcias eszköztől elálljon s azért azt hiszik, hogy a béketárgyalások Londonban eredményesen fognak végződni.

Ferdinánd király a háborúról.

Szofia: Ferdinánd bolgár király a szobra-
nyének a trónbeszédre adott feliratát átnyújtó küldöttséghez beszédet intézett, rámutatva a ki-
váló önfeláldozásra és példátlan vitézségre, melyet a bolgár hadsereg az elnyomott testvérek felsza-
badítására folytatott gigantikus küzdelemben tel-
jesített. A király így folytatta:

— A Londonban folytatott tárgyalások, me-
lyeket érthető türelmetlenséggel figyelünk, sajnos még nem hozták meg azt az eredményt, amelyet az emberiség s valamint a hadviselők közti jövőbeli viszony érdeke megkövetel. Még mindig reményem, hogy végre meg egyezésre fogunk jutni és mielőbb békés foglalkozásainknak szentelhetjük magunkat. Ha azonban a kifürkészhe-
tetlen isteni akarat másképen rendelkezik, újból a fegyverhez folyamodunk, kényszerítendő az el-
lenséget, hogy nagy áldozatainkért teljes méltá-
nyos és méltó elégtételt nyújtson.

Görög győzelem a törökök ellen.

Atén: A cbioszi törökcsapatok megadták magukat a görögöknek.

London: A Teims jelentése szerint a driná-
polyi helyőrség élelmikészlete kifogyóban van s a kapitulációs tárgyalások már megkezdődtek.

Atén: Az Aténi Távirati Iroda jelenti Chiosz-
ból, s hó másodikáról: A görög csapatok előre-
nyomulása a sziget belsejébe egész nap tovább folyt. A törökök sokáig ellenállottak, de mindin-
kább visszavonultak, végül egy görög zászlóalj Szentgyörgy irányában előnyomult és megtámadta Hadi Pateresnél, Kardináliban, Volisosban a törö-
köket, akik visszavonultak és egyesülve készülnek az ellenállásra. Két halottunk és 12 sebesültünk van. Estefelé a törökök feltevel nélkül megadták magukat, ezernyolcszázan közülük fogságba es-
tek, továbbá két ágyut, nagyszámu puskát, élel-
miszert és municiót zsákmányoltunk.

Szerbia Oroszország ellen.

Belgrád: A Mali Journal és más lapok is nyíltan támadják Oroszországot, hogy cserbenhagyta Szerbiát. A pétervári kormány sohasem fukarkodott az ígéreteket, de tettek nem követték a szép ígéreket. Most sem mondott ellent az orosz külpolitika ennek a tradicionális szokásnak és ennek köszönheti Szerbia, hogy az albánkérdésben a rövidebbet húzta.

Belgrád: A király ukázt irt alá, amelyben a kerületi elöljárókat nevez ki Monasztir, Üszküb, Novibazár, Prizrend, Kumanovo, Prisztina, Pievlje és Negotin számára. Üszkűben szerb főbíróvá lesz.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Heti műsor:

Szombat: *Tengerész Kató*, operette.

Vasárnap: Délután: *Náni*, népszínmű. Este: *Tengerész Kató*, operette.

Hétfő: Délután: *János vitéz*, operette. Este: *Éva*, operette.

Botrány „Tengerész Kató” premierjén.

— Énekesnő ruha nélkül. —

Nem kell kétségbe esni, hogy a Tengerész Katónak nem volt olyan sikere, mint az Évának. Ezt *Lehár* írta, amazt meg Jarnó, a szövegét pedig Buchbinder után Mérey magyarosította. Talán épen itt van a hiba. Mérey a budapesti Népopera házi fordítója híres az utszéli vicceiről, a jassz-szargonjáról és arról, hogy soha még egy mulatságos ötlet sem fordult elő a fordításaiban, mert ha az eredetiben talál ilyenre, azt könyörtelenül kizégzi. Így végezte ki a Tengerész Kató librettóját és még szerencse, hogy Jarnó pompás muzsikáját is nem alkalmazta magyar színpadra, mert akkor ennek is leáldozott volna. Lehetséges, hogy eredeti szövegében egészen ötletes ennek az operettnek a librettója, hiszen egy eltűnt napló körül annyi bonyodalom keletkezik, hogy két operett is kitalálható belőle, de a föltalált formában igazán keresve is alig találunk dicsérni valót. Kár ezért a fűbemászó, pompás hangszerelelt muzsikaért, mely még szebb az erdésleány zenéjénél is. Ritmusos keringők kergetik egymást, nagyszerű ütemeket első hallásra dudolja az ember, sok sok tánc és pompás finálék kerültek ki Jarnó vezérkönyvéből, de librettót hiába keresünk. És miután felesleges munkával nem szeretünk foglalkozni, ezzel be is fejeztük a darab méltatását. Legfeljebb még annyit, hogy színészeink játékában annyira enyhült a torz librettó, hogy helyenként még mulatságban is volt részünk és a zenéért egyszer meg lehet nézni a Tengerész Katót.

Magáról az előadásról jót, rosszat vegyest mondhatunk. Végezzünk előbb a rosszal, hiszen ezzel is kezdtek. A darab sikerének több mint fele a rendező kezében van letéve. Az ő gondja nem csupán a darab betanítása, az elrendezés, hanem figyelemmel kell lennie még arra is, hogy a szereplők még külső megjelenésben sem excédálhassanak. *Polgár Sándor* valósággal negligálta ma este a rendező kötelességeinek említett elemi szabályait, különben nem történhetett volna meg az, hogy H. Fekete Aranka talán feledékenységéből ruha nélkül kerüljön a színpadra. Önagysága, aki különben ambiciózus művész, sajátos telfogással úgy képzelte el a férfit csábító asszonyt, hogy a siker fordított arányban áll a ruházattal. Minél kevesebb ruhát vesz fel a nő, annál több sikerre számíthat. Ennek a telfogásnak aztán a következő eredményei voltak. Önagysága kijön. *Ruha nincs elől, ruha nincs hátul*, de oldalt sincs ruha. Van el-

lenben egy lange fátyoldarab, mely alól kacéran rózsaszínlik a trikó előlről, hátulról és oldalt. Erre a közönség, — oh a közönség szereti, ha mulattatják — a közönség elkezd kacagni, szivből kacagni. Egy percig, két percig, úgy vagy tíz percig. De kacag ám a két partner is, akik számára ép olyan meglepetés a művész ruha kompozíciója, mint a közönség számára. Kacagnak az orkeszterben kíváncsian ágaskodó zenészek és kacagnak a színpad mögött jelenetükre váró szereplők. A legjobb francia bohózat sorstragédia számba megy összehasonlítva ezzel a jelenettel. És mindez miért? Mert *Polgár Sándor* rendező ur nem instruálja öngyűsége arról, hogy hódítani, ruhában is lehet. Sőt így is kell és minden egyéb trükk a nyilvánosság mellőzésével szokott alkalmazásba vétetni. Ezzel a kötelességgel egyrészt megkímélte volna öngyűsége a kínos szituációtól, a közönséget hasonlótól, a partnereket ugyaneztől, a darabot nem kevésbé, saját magát pedig a jogosult szemrehányástól, végül a direktorát attól a kérdéstől, hogy miért nem játszatta ezt a par excellence operett szerepet a társulatnak pompás hangú másod primadonnájával, Kállay Jolánnal. Legeslegvégül pedig megkímélte volna bennünket attól, hogy annyit kelljen beszélni egy ruháról, ami nem is volt. Még csak ez kellett ennek a szegény Tengerész Katónak...

Volt azonban siker is. Első sorban *Diósy Nusinak*, aki elragadó kedvességgel játszotta a címszerepet. Bájos volt, vig, szívetderítő és szép. Szépen énekelt, pompásan táncolt és csapongó jókedvvel játszott. A közönség sok tapsal jutalmazta a primadonnát. Kár, hogy éppen ebben a darebben produkált igazán sok dicséretre érdemest *Nógrádi Malvap*. Temesi Terezi szerepében eleganciája már meghódította a közönséget, a fogadtatás fejében aztán meglepően rutinizott játékkal, kellemes énekkel és graciozni táncszórakoztatta a publikumot. Az asszonyok kedvenvenest, Temesi bárót *Balázs Balint* adta, énekével élvezetesen. Kacagtató figura volt Szepesi kutyamosó szerepében *Győző Alfréd*, akinek táncával alig telt be a közönség. *Polgár Sándor* egy hajó főorvost adott. Ő úgy látszik nem tudja azt, hogy a katonaeorvosi kar nem kizárólag Máramarosból és Galiciából rekrutálódik. Vannak már — horribile dictu — kongregációs katonaeorvosok is, akik nem beszélnek Jiddis-dialektusban. Nem muszáj minden szerepben zsidónak lenni. Huszár Károly énekében ma is gyönyörködött a közönség. Kisebb szerepeket játszottak és természetesen, hogy jók voltak *Benkőné*, *Fáskerty*, *Várnay* és *Herold*. A közönség vegyes érzelmekkel élvezte végig a bemutatót. H. G.

* **Sajtóhibák.** A *sarkantyú* bemutatójáról szóló kritikában technikai felületesség következtében értelmezavaró hibák kerültek, amelyeket alább korrigálunk: A cikk első bekezdésében: A sarkantyú című színművel helyett *színmű* értendő. — Második bekezdés, alulról harmadik sor, *próbálkozóval* = *próbálkozóra*. — *Lombos* és *szűk látókörű* hivatalnok legfeljebb az erdőben van, e helyett *lompos* és *szűk látókörű* értendő. — *Kéjjeleg* ezt a magyar helyesírásban *kéje* legnek írják. — A *sírhullám* helyett *vérhullám* áll az eredeti szövegben. — *Erupcio* = *erupció*. — *Kápolnay* Juliska nem dicséretre *érdekese*, hanem *érdemesen* játszott. — *Benkőné* közvetlen *humora* helyett közvetlen *humoru* a szöveg szerint.

* A Kölcsey-egyesület vasárnapi felolvasásának egyetlen szereplője *Sebestyén Károly* dr. az Országos Színművészeti Akadémia dramaturg tanára ma este érkezik Aradra feleségével, aki mint műfordító a magyar irodalomnak szintén kiváló munkása. Az írópár *Weil Magda* hangversenyén fog először találkozni azzal a nagy közönséggel, mely vasárnap délután 5 órakor a városházán fog összeülni *Sebestyén Károly* meghallgatására *Isen drámai alkotásairól* és a színpad irodalmi és társadalmi jelentőségéről. Az előadás után a Központi Szállóban fognak együtt vacsorázni *Sebestyén*ekkel a Kölcsey-egyesület tagjai. Az étkezés étlap szerint történik.

* **Weil Magda hangversenye.** Arad közönségének nagy része azzal az érzéssel készült *Weil Magdának* holnapi hangversenyére, hogy ime, elmegyünk megnézni a mi kisleányunkat, mennyit haladt, erősbödött művészi skálája, amióta csak intímabb, szűkebb körben bontogatta az ő hatalmas perspektíváját, fényes utakon haladó talentumának szárnyait. Szóval a publikumnak egy rétege, a közvetlen ismerősök, az egykori biztatók és csodálók a lokálpatriotizmus szemérvén keresztül nézik és izgatottan várják a holnapi debüt. A „mi” gyermekünknek, Arad leányának tartják, pedig e tekintetben alapos és kedves csalódás vár rájuk. Egy ében fekete hajú, ábrándosan okos szemű leányka ment el innen és vitte a hegedűjét, egész lelkét, rajongását és még forrongó tudását *Savcik mester* boszorkány iskolájába, ahonnan azonban már nem a régi kis Magda tért vissza, hanem egy kifinomult virtuózitáru, egyéniségében, kiélesedett önálló fiatal művészeleány, akinek istenadta tehetsége már messze-messze szállott a baráti, meleg tapsok és rokoni elragadtatások határain túl. A közönség igenis alaposan fog csalódni, mert holnap szenzációs zenei eseményben lesz része. Egy egészen egységes erejű, a maga útján haladó nő áll meg a pódiumon, akinek immár semmi köze sincsen a régi kis leányhoz, akire az aradiak még büszkén hivatkozhatnak ugyan, de aki már nem a miénk, aki már készen áll briliáns tehetségének minden elragadó fegyverével arra, hogy megvívja nagyszerű csatáját a hírnévért és dicsőségért. A holnapi hangverseny a mi büszkeségünk lesz, *Weil Magda* előtt pedig majd megnyílik az a kapu, amelyen át az út a babérhoz, a világdicsőséghez vezet. A szombati hangversenyt minden képzeletet felülmúló érdeklődés előzi meg. A jegyeket ifj. Klein Mór könyvkereskedéséből már nagyrészt elvitték és már csak csekély számú jegy áll a közönség rendelkezésére.

* **A színigazgató közlései.** Ünnepi előadások. Vasárnap délután a legjobb népszínművek egyikét, a *Nanit* játssza a színtársulat a címszerepben *Rontay Boriskával*, akinek ez egyik legjobb, legkedvesebb szerepe. — Hétfőn délután Kállay Jolánnal a címszerepben *János vitéz*, a legjobb magyar operett kerül színre. Az esti előadásokat a *Tengerész Kató* dominálja. — A legközelebbi *ujdonosságok*. Premiére készül az operett és a drámai személyzet is. Egyrészt a *Lila dominóra* készül a társulat, míg a drámai színészek a *Faun-t* próbálják nagy ambícióval. Jövő hét szerdáján kerül előadásra a *Faun*, amely óriási sikert aratott mindenütt, ahol eddigél színre került.

* **A vörös ingesek.** (Forradalmi dráma *Garibaldi idejéből*.) Szombaton olyan nagyszabású történelmi drámát mutat be az Uránia színház, mely hatalmas rendezésével méltán számíthat a legteljesebb érdeklődésre. Ismeretes, hogy a csatákat milyen gazdag és illuziót keltő rendezésben állítják ki a filmgyárak, de az eddigieknél is mesteribb kompozícióban kerül színre A vörös ingesek című *Garibaldi* dráma, mely egy szíciiai család fiának és egy *Rozália* nevű pasztorleánynak szerelmi története körül játszódik le. A vörös ingesek *Garibaldi* csapataiból rekrutálódnak, akiknek elkészedett áldozója egy *Alfieri* nevű *bourbon* kapitány, aki halálosan szerelmes *Rozáliába*. Ezek állnak a sok idegizgató szituáció középpontjában. A nagyszabású kép mellett a legújabb *Pali sláger* is színre kerül, úgy, hogy ismét elsőrangú művelésben lesz része a közönségnek szombaton az Urániában. 175

* **Nagy Géza fényképész műtermében** naponta reggel 9-től este 6 óráig, borus időjárás esetén ugyszintén az esti órákban a legújabb angol rendszerű világítófény alkalmazásával villanyfény mellett eszközöl felvételeket. Arad, *Andrássy* tér 22. sz. *Polgári takarékpénztár* épület. Telefon 922.

* 60 kötet könyv 1 kor. 40 fill.-ért, 180 hangjegy 2 kor. 40 fill.-ért kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Lásó* kölcsönzőintézetében, Aradon.

TANÜGY.

(—) **Áthelyezés.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy ő felsége 1912. évi december 15-én Bécsben kelt legfelső elhatározása alapján a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter *Mársits Rozina* temesvári állami felsőbb leányiskolai igaz-

gatót a kolozsvári állami felsőbb leányiskolához helyezte át.

(—) A Kőlcsey-egyesület honvédanalfabéta tanfolyama január 4-ikén délután 5 órakor nyílik meg a gyaloghonvédek aradi kaszárnyájában. Ez már a harmadik ilyen tanfolyam, melyet a Kőlcsey-egyesület Hauser őrnagy támogatásával abban a kaszárnyában rendez. A nehéz, nagy munkát végző tanító most is Harmat Ferenc aradi állami tanító lesz. A Kőlcsey-egyesület könyvtára az analfabéta tanfolyam megnyitása miatt csak a jövő csütörtökre fog a tagok rendelkezésére állani.

Lukács Bécsben.

— Közös miniszteri tanácskozás. — Balogh Jenő az új igazságügyminiszter. — Távirati tudósítás.

Budapest, január 3.

Lukács László miniszterelnök ma délután 2 óra 30 perckor titkára, Latinovits Endre kíséretében Bécsbe utazott, hogy a holnapi közös miniszteri értekezleten részt vegyen. Teleszky János dr. pénzügyminiszter ugyane célból ma éjjel utazott Bécsbe. A miniszterelnök és a pénzügyminiszter holnap délután ismét visszatérnek Budapestre.

A miniszterelnök bécsi útja összefügg az új igazságügyminiszter kinevezésével is. Mint a következő bécsi távirat állítja, az új igazságügyminiszter Balogh Jenő kultuszminisztériumi államtitkár lesz.

A *Neues Wiener Tagblatt* jelenti: A holnapi közös miniszteri tanácskozásnak csak *festelen beszéltetés jellege* lesz, miután nem kerülnek tárgyalásra oly ügyek, amelyekben közvetlen döntés volna szükséges. Különösen arról van szó, hogy meghallgassák a hadügyminiszternek és a tengerészeti parancsnoknak jelentését, amelynek alapján a két állam között való elszámolás meg fog történni. Ez az elszámolás azokra a rendkívüli kiadásokra vonatkozik, amelyek a legutóbbi hetekben fölmerültek.

Az új hadügyminiszter a közös miniszteri tanácskozás elé fogja terjeszteni elszámolását s a két pénzügyminiszter javaslatot fog tenni a fedezetről. Minthogy azonban a fölmerült kiadásokat egyelőre a készpénzállományból fedezték, nem lehet az végleges határozathozatalról, hanem csak elvi megállapodásról a végleges elszámolás módját illetőleg.

Nem igaz az a hír, hogy a delegációk rendkívüli ülészakát fogják összehívni. Erre semmi szükség sincs és ragaszkodnak ahhoz az eredeti tervhez, hogy delegációk rendszeres ülészakát az év első felében Bécsbe hívják össze. A külső helyzet miatt sincs határozathozatal szükség. Beöthy hercegkedelmi miniszter kijelentette, hogy a balkáni szerződések kérdése most nem aktuális és hogy egyelőre semmiféle tárgyalás sem fog megindulni.

Lukács miniszterelnök holnapi kihallgatásának királynak elő fogja terjeszteni Székely igazságügyminiszter lemondását és javasolni fogja Balogh Jenő vallás- és közoktatásügyi államtitkárnak igazságügyminiszterré való kinevezését.

Az osztrák kormány állítólag azt akarja, hogy a legutóbbi katonai csapatszállítások költségeit teljesen Magyarország fizesse. A közös minisztertanácsban a magyar kormány tiltakozni fog e terv ellen.

HIREK.

Arad város — pénzzavarban.

(Január elsején nem tudták kifizetni a tanítókat.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3.

Az a pénzzavar, amelybe január elsején Arad városa jutott, csakugyan pillanatnyi pénzzavarnak nevezhető. Rendszerint a lumpok és a konok adósságszinálók jutnak pénzzavarba; ám a városnál éppen ellenkező ok idézte elő az egy-két napig tartó kellemetlen szituációt: túlságosan pontos volt. Arad városa ugyanis január elsején és másodikkán nem tudott teljesen eleget tenni anyagi kötelezettségének. Ebből azonban abszolút semmi komplikáció nem származott, mindössze csak annyi történt, hogy a tanítók egy része nem elsején, hanem harmadikkán kapta meg a fizetését és a lakbérét. Ennek pedig az volt az oka, hogy a város nem akart pénztári maradványt áthozni az 1913. évre.

Ez ügyben beszéltünk Varjassy Lajos polgármesterrel, aki a következő fölvilágosítást volt szíves adni:

— Az tény, hogy a tanítók a lakbérüket nem tudták kellő időben megkapni. Azonban harmadikkán már akadálytalanul hozzájuthattak a pénzhez mindenki, mert ma már elég készpénz volt a városnak.

— Mi úgy hallottuk, hogy a város kénytelen volt a bankokhoz fordulni, mert zavarából más kimenekvést nem talált. Azt is beszélték, hogy körülbelül harmincezer koronát kellett kivenni a pénztárazetekből.

— Ez túlzás — mondta a polgármester — kevesebbről volt szó, de a bankokhoz nem is kellett fordulnunk, mert másképpen is megoldhattuk a kérdést.

— Terhel-e valakit mulasztás amiatt, hogy a pénztárt készületlenül találta elseje? Mi úgy tudjuk, hogy a főszámvévonak kell gondoskodni az összes szükségletekről és vigyázni kell, hogy minden elsején annyi pénz legyen a pénztárban, amennyire a városnak szüksége van.

A polgármester ezt felelte:

— Ebben a kérdésben senkit se terhel mulasztás. Mi direkt úgy csináltuk, hogy az év utolsó napján a város összes kötelezettségeinek eleget tegyen. Minden fizetést elintéztünk, hogy a jövő évre pénztári maradványt ne kellesen áthozni. Emiatt nem volt elég pénz a városi pénztárban, de a következő napokon már eleget tudtunk tenni kötelezettségünknek.

— Az Aradi Közlöny naptárát holnap azok az előfizetőink kapják meg, akik az arad-újsejtannai vasúti vonal mentén laknak. Megkapják még a következő vonalon lévőket: Gurahonc (Honcót), Seprős, Silingyia, Nádas, Tornaova, Pankota, Galsa, Világos.

— Az idő. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Jóslat: Jelentéktelen hőváltozás és nyugaton elvélve csapadék várható. A hőmérséklet déli 12 órakor 2 C. fok volt.

— Új báró. A miniszterelnök Papp Géza nagybirtokos, országgyűlési képviselőt saját kérelmére elismerésének kifejezése mellett felmentette a kikindai kerülethez tartozó községek határában fekvő ugynevezett Überland földek eladása végett rá ruházott kormánybiztosi teendőktől. Papp Gézát különben a király a mai napon bárói rangra emelte.

— Görgey állapota. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Görgey Arthur állapotáról a következő bulletint adták ki: Görgey tábornok a mai éjjelt elég nyugodtan töltötte, általános gyöngesége nagyfokú, de láz nélküli és szív működése jó, úgy, hogy állapota közvetlen aggodalomra nem ad okot Korányi, Herczel és Lobmeisz.

— Az aradi minorita-templom. A következő figyelemreméltó sorokat kaptuk: Nyílt levél az új róm. kat. templom építő bizottságához! Most, amidőn az új templom építésének kezdetén állunk, azt hiszem, kötelességet teljesít mindenki, aki rámutat a minorita templom hibáira, mert ezzel elkerüljük azt, hogy az új templom hasonló hibákkal épüljön. A minorita templomban türethetetlenek az állapotok, a templom nem szellőztethető, ezért penészes, dohos, romlott ott a levegő, mivel az építéskor fűtő berendezésekről nem gondoskodtak; megfagy az ember ott, különösen akkor, ha például esküvőn, gyászmisén, hosszabb időt kénytelen ott tölteni. Hogy az ember áhitattal foglalkozhasson a mindenség urával, szükséges, hogy az imaházban jól érezze magát és sem türethetetlen hideg, sem romlott levegő testi és lelki épségét ne befolyásolja. Jól tudjuk, hogy Amerikában a hitélet fokozására elkövetnek mindent s bármilyen különösen hangozzák is, ott nálunk elképzelhetetlen módon igyekeznek mentől több embert összehozni, például a hiveknek uzsonnát osztogatnak, vetített képekkel szórakoztatják azokat stb. Nálunk beharangozzák a hiveket, de sem arról, hogy tiszta, pormentes helyen, sem arról, hogy temperált levegőben végezhesük ájtatosságunkat, senki sem gondoskodik. Még élénken emlékezik mindenki a legutóbbi orgona hangversenyre. Megtörtént, hogy valaki a templom egyik szőnyegében elbolygott, amire olyan hallatlan por és penészfelhő kerekedett, amely hosszú időre emlékeztetett sokaknak a Schmidthauer hangversenyre. Szeretettel ajánlom ezeket az érdekeltek figyelmébe; a hitélet minden téren gyengül, a hitetlenek száma szaporodik; ne üldözzük ki az Isten házából azokat, akik még hisznek s akiknek a szívéből még nem halt ki a remény.

— Budapest új főpolgármestere. Fővárosi tudósítónk jelenti: Jelentették a lapok, hogy a budapesti főpolgármesteri szék betöltése körül meglepetés készül. Kormánypárti és fővárosi körökben napok óta kombinálnak, ki lesz az a három jelölt, akiket a miniszterelnök öfelsége elé terjeszt. Természetesen egész sereg név forog a kombinációkban. Komolyan beszélnek Heltai Ferenc dr. képviselőnek, a légszerelvény-igazgatójának főpolgármesterségéről. A kormány tagjai szívesen látnák Heltait a főpolgármesteri székben. Hogy valóban jelöljük-e Heltait Ferencet és ha igen, első helyre kerül-e, erről mindaddig nem szívtárgott ki semmi.

— Az új külügyi államtitkár. Berlinből jelentik: Az új külügyi államtitkár kinevezése még ma nem történt meg, mert ugyszólván az utolsó pillanatban a kinevezésre szánt diplomata nem fogadta el a reá váró állást. Azért a döntés csak órákra halasztódott el.

— Ki a hibás a Benoid-gyárnál? Az aradi rendőrség bűnügyi osztályán ma fejezték be a Benoid gázyár igazgatósága által ismeretlen tettes ellen tett feljelentés alapján megindult nyomozást, mely azt volt tisztázandó, kinek a hibája, hogy a részvénytársaság könyveiben sokkal nagyobb összeggel vannak kamatfizetések feltüntetve, mint amilyen összegeket a gyár az aradi pénztáratéknél a valóságban befizetett? Hónapokon át dolgozott Grumáz László dr. fogalmazó az ügy referense, aki átvizsgálta az összes könyveket, beszerezte az összes pénztári okmányokat a bankoktól és igen sok tanút hallgatott ki. Az óriási módon megszáporodott adathalmazból az tűnik ki, hogy sok ezer koronára rug az ily módon, különböző címeken elkönyvelt hiány, melyért felelőség első sorban a főkönyvelőt terheli, aki, a tanúk vallomása szerint a kamatfizetéseket a bankoknál teljesítette és utasítást adott az elkönyvelésre. A rendőrség ma az összes aktákat áttette az ügyészséghez.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

— Nevezetes politikai párbajok. A politikai párbajok valamikor Magyarországon napirenden voltak s azokban épen úgy, mint most a Károlyi-Tisza-féle párbajban a hullámzó politikai életnek egy erősen lüktető vonásai testesedtek meg. Híres politikai párbaj volt a Verhovay—Majthényi-féle párbaj, ahol Verhovay igazsága ellenére golyót kapott a hasába, ami a tömeget annyira felizgatta, hogy megtámadta a Nemzeti Kaszinót, összes ablakait beverte s már-már a kaput is betörte, amikor Thaisz Elek rendőrei fölszabadították az ostromlott mánás-kaszinót. Óriási szenzációt okozott az a politikai párbaj is, amikor Károlyi István gróf agyonlőtte Zichy Ferraris Viktor gróf belügyminiszeri államtitkárát, Tisza Kálmán legbizalmasabb barátját. Öfelsége pertöréssel élt s Károlyi István grófnak a hája szála se görbült meg a gyilkos párbajért. Politikai fontosságra azonban mindnyaját fölulmulta a nagy Wesselényi Miklós bárónak a múlt század harmadik évtizedében vívott párbaja egy erdélyi köznemes-sel, aki Bécsben a Metternich kormányának s Magyarországon a gróf Pálffy Fidél-féle kormányának volt politikai agent provokátora. Bécsben el akarták hallgattatni Wesselényit, még pedig örökre s e célból meghívták az agent provokátort, aki Európának legbizalmasabb párbajvivője volt, párbajaiért már minden országból ki volt tiltva, hogy kössön bele Wesselényibe, s ha lehet, ölje is meg a párbajban. A párbaj meg is történt s Metternich embere óriási sebet ütött Wesselényi bikanyakán. Magasra szökött ki a vérsugár, amire elordította magát Wesselényi s félretéve minden párbajszabályt: hekkulesi csapást mért ellenfelére. A kard lesújtott, az ellenfél védekezett, de hiába volt a parázás, mert Wesselényi kardja átvágta az ellenfél kardjának a markolatát, de csuklóban egészen lezavarta a kezfejét is. Az agent provokátort a nemesi utólérté — többé nem párbajozhatott.

— Elűtötte a motoros. Ujszentannáról telefonálja tudósítónk: Sulyos katasztrófa történt ma este fél nyolc órakor az itteni állomáson. Regyis Flóra 48 éves nő, családostan postakocsis ma este egy postacsomagot akart a mozgópostára feladni. Amikor a sínek közt haladt át, az állomásra beérkező kétegyházi motoros elűtötte. Popovics János dr. körorvos azonnal kezelés alá vette a szerencsétlen embert, de miután Regyis többszörös bordatörést és májrepedést szenvedett, nem valószínű, hogy meg lehetne menteni életét. A katasztrófának az volt az oka, hogy az állomás nem volt kivilágítva s a sötétben Regyis nem látta a közeledő vonatot. Az állomáson benoidvilágítás volt berendezve, de hat nappal ezelőtt elromlott a készülék s az állomásfőnök öt napon keresztül hiába sürgette az aradi gyárat, hogy a készülék kijavítása végett szerelőt küldjenek ki.

— Az ezredek megjelölése. Bécsből jelentik: Az 1913-ik esztendő erdélyes változtatásokat hoz az ezredek megjelölése tekintetében. Míg ugyanis a szematizmusban eddig például így voltak megnevezve az ezredek: 2-ik magyar gyalogezred, vagy 4-ik alsó ausztriai gyalogezred, úgy ezentúl zárójelbe kerül az ezredek nemzetiségének megjelölése, így: 2-ik (magyar) gyalogezred és 4-ik (alsó ausztriai) gyalogezred.

— Lezuhant aviatikusok. Lipcséből jelentik: Ma délelőtt a lindenthal versenyterén fel szállott Mark gróf és Müller aviatikus, az aviatikus csapat két hadnagya. Meglehetősen magasságban a motor felmondta a szolgálatot és a repülőgép lezuhant, a gép teljesen összetört és a két hadnagy súlyosan megsebesült.

— Halálozások. Konst Emil százados, aradi rakartiszt és neje, bájos leánykája, a 10 éves Gretike a napokban Nagyszébenben rövid szenvedés után meghalt.

Kabdebő Antal, 1848-as honvéd, életének 81-ik évében december hó 30-án Marosbogáton meghalt.

— Uj dróttalan gyorstávíró. Londonból jelentik: A Marconi távirón nagy jelentőségű javításokat végzett egy angol mérnök, aki évek óta tanulmányozza a drótnélküli táviró működését. Amit a rendszeres távirónál is többféle rendszerű találmány igyekszik megvalósítani: a gyorstávírást, percenként több száz szó továbbítását, ezt a nagy feladatot sikerült megoldani Tounds angol mérnöknek a drótnélküli táviró készülékénél. Tounds szerkezetével a Marconi táviró percerként kétszáz szót, tehát legkevesebb öt-hatszáz szótagot tud továbbítani fennakadás nélkül bármily távolságra. Az új dróttalan gyors távirót az angol kormány szándékozik megvásárolni.

— A borbélysegéd kincse. Megirtuk, hogy a budapesti törvényszék fogházából az aradi ügyészség fogházába kísérték egy rejtélyes foglyot, aki nem tudott elfogadható módon felvilágosítást adni a nála talált ékszerekről. Elmondotta, hogy Budán megölt és kirabolt egy embert, majd pedig azt állította, hogy még a nyár folyamán Aradon volt és itt a vasúti állomáson vette egy előtte ismeretlen egyéntől, aki azt mondotta, hogy ő ékszerész volt Aradon, de tönkrement és most kéz alatt eladja az áruját. Az ügyészség fogházából ma átkísérték a rendőrségre a foglyot, aki bevallotta, hogy őt nem Szalárdi Jánosnak hívják, hanem Dani Tóth János a neve és már kilenc esztendő óta feyházban. Beismerte, hogy csak félre akarta vezetni a szatmári rendőrséget azzal a mesével, hogy Budán gyilkolt, mert tudta, hogy erre Budapestre szállítják, minthogy pedig ott sokáig tartott a vizsgálat, elmondotta az aradi kalandját, melyről azonban azt állítja, hogy tényleg a vasúti állomáson vette a nála talált ékszereket. A rendőrség folytatja a nyomozást.

— Az urlovas katasztrófa. Berlinből jelentik: Sulyos szerencsétlenség érte a katonai lovardában Rabenau kapitányt, az ismert urlovast. Egy akadályon keresztül bukott a lova és ő alákerült. A paripa fejbe rugta gazdáját és Rabenau szörnyen halt.

— Elfogott haramia. Párisból jelentik: A rendőrség ma jó fogást csinált, kézrekerítette Nurry veszedelmes anarchistát és betörőt, akit több mint egy éve hiába köröznek. Résztvevő a chantilly-mérényletben, egyike volt azoknak a banditáknak, akik a besoncei postahivatalt kirabolták.

— Egy bankár családi drámája. New-yorkból táviratozzak: Nagy feltűnést keltett Edes gazdag bankár családi tragédiája. Edes elváltan élt nejétől és beleszeretett egy barátjának feleségébe, de nem vehette volna el, mert neje semmi szín alatt sem akart elválni. E miatt összeveszett feleségével és agyonlőtte. Elvált nejének lakásán történt az öngyilkosság. A holttest láttára Edes leült levelet írni, elbűszott egyetlen gyermekétől benne és fölbőltötte magát. Mikor 12 éves leánya hazatért, holtan találta szüleit.

— Az Összetartás-páholy az aradi dispenseirenek. A tuberkulózis elleni küzdelem aradi egyesülete a mai napon jeles adománnyal gyarapodott. Az aradi Összetartás szabadozmives páholy alapító tagsági díj címén 500 koronát küldött az egyesületnek, ismét tanúságot téve arról, hogy minden nemes és humánus földadatot teljesítő egyesület a páholy meglehetősen támogatója. Az egyesület nevében Urbán Iván báró elnök az alábbi átiratban köszönte meg az adományt: A Tuberkulózis elleni küzdelem aradi egyesülete örömmel fogadta a páholy azon nagylelkű elhatározását, amellyel 500 koronás adománnyal az egyesület alapító tagjainak sorába lépett. Fogadja a t. vezetőség az adományt az egyesület és a gondjaira bízott szegényesorsú tudósbetegek nevében halás köszönetünket és amikorra még kérjük, hogy emberbaráti és közegészségügyi célokat szolgáló egyesületünk működését a jövőben is jóakarattal figyelemmel részesíteni és az egyesület által fenntartott tudósbeteg gondozó intézetet láogatásával megtisztelői szíveskedjék, maradjunk kiváló tisztelettel Urbán Iván a. k. főispán, elnök.

— A börzejáték áldozata. Szekszárdról táviratozzak: Földp Lajos szekszárdi liszt- és gabonakereskedő újév napján fölakasztotta magát. A valamikor dúsgazdag kereskedőt anyagi zavarok kergették halálba. Még nem régen egyik leggazdagabb embere volt Szekszárdnak. Tavaly kezdett játszani a börzén és a Szabadság-téri tényes palota, a pénzkrisis, a borzalmas gazdasági viszonyok hamar végeztek Földpellel. Ejész vagyont elvesztette. A kereskedő kétségbeesetten mondogatta hozzátartozóinak és barátainak, hogy nem tud szegényen élni. Újév napján házában egyik szobájában fölakasztotta magát. Mire rátaláltak, már kiszáradott.

— Életunt leány. Ma reggel öt és hat óra között a varba vezető vashidról a Marosba akart ugrani Szabó Mariska 28 éves kávéházi felirónő. A hidon szolgálatot teljesítő rendőrnek feltűnt a rendkívül izgatottan viselkedő leány és mielőtt még a korlátot átvethette volna magát, lefogta. A felirónő dulakodni kezdett, de ereje csakhamar elhagyta és eszméletlenül összeesett. Hísteriás görcsöket kapott és önkívületi állapotban jutott a kórházba, ahol megállapították, hogy mérgezést követett el, mielőtt a folyóba akarta magát vetni. Az öngyilkosság okát nem mondotta meg. Két sorból álló irást találtak nála, melyivel búcsút vett a világtól és a társadalmat okozza a sorsa miatt.

— Farkasok garázdálkodása. Orsováról írják, hogy a krassószörénymegyei erdőségekből rendkívül elszaporodtak a farkasok. Ittova, Orményes községekben a farkasok éjszakánként betörnek a községekbe és ha a háziállatokhoz nem tudnak hozzáférni, a kutyákat tépdesik szét. A napokban egy erdészén tízenhat farkast láttak egy csomóban. Ujabbán mérget raknak ki az erdészek, hogy a farkasokat elpusztítsák.

— Öngyilkos ügyvéd, Zomborból jelentik: Késmárki Béla dr. ügyvéd, akinek tegnap temették el ifju nejét, bánatában ma iróasztala előtt ölte magát és rögtön meghalt.

— A gyáros tolvaját elfogták. Az ugvári rendőrség ma táviratozott Aradra és jelentti, hogy ott letartóztatta Ecsky Szida néven keresett tolvaj cseléd leányt, aki Aradon Weiss Márkus gyáros kárára 2500 koronát lopott.

— Szerencsétlenül járt inas. Dumele Jakab 15 éves asztalos inas újév napján azzal szórakozott, hogy egy üres Manlicher patronba piszkaport töltött s azt papírral jól bedugva a piszkaport meggyújtotta. A patron felrobbant s a megdölgő inas jobbra szemet kiütötte.

— Japán disztárgyak lakkasatták, kávé és tea-készletek Kotányi János paprika lerakásában Robitsch Józsefnél József főherceget 3.

— A t. kereskedelmi- és irodai alkalmazottak figyelmébe. Értesítem t. keresk. és irodai alkalmazott urakat, hogy január hó elején új esti könyvelési tanfolyamokat nyitok, ahol a mérlegképes kettős könyvelés teljesen gyakorlati alapon három hó alatt elsajátítható. Tandíj havi 10 kor. Ugyanott oktatás gépirásban, gyorsírásban és keresked. számtanban. Beiratkozások mindennap a Ziffer-féle írógépvállalatnál, Andrassy-tér 21. — Engel Mór, tanfolyamvezető. 8136

— Karácsonyról visszamaradt több száz doboz divatos levélpapír minden elfogadható árban kapható Kerpelenél.

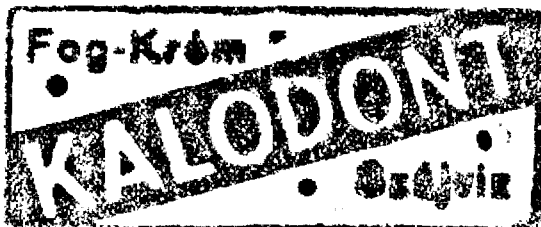
— Ingusz I. és fia géperőre berendezett dobozgyára Arad vár katonai fegyház. Kaszát mindennemű dobozokat.

— Legjobb hegedűhurok és töltőtollszárak Kerpel Izsónál kaphatók.

— A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok. Telefon 816.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETE.

W. Ö. Barafalva. A lap irányításában semmi változást nem csináltunk, a hiba a postán keresendő. A naptárt nem kaphatta meg, mert abba az irányba még nem is küldöttünk senkinek.



TARKASÁGOK.

(Ravasz fiú.) Egy fiatal aradi bankhivatalnok nemrég Budapestre utazott, ahol egy ismerős családot akart felkeresni. A házszámot tudta, de azt nem tudta, hogy melyik lakásban laknak ismerősei.

Elment a házba s épen a lépcsőnél találkozott egy kis fiúval. Megkérdezte tőle:

— Mondd csak fiacskám, nem tudod hol laknak X-ék?

- Dehogyan nem!
- Hát akkor elvezetnél hozzájuk?
- Hogyne!

A bankhivatalnok követte a kis fiút. Felmásztak négy emeletet — a hivatalnoknak már a lélegzete is elállt — végigmentek egy hosszú folyosón s végre megálltak egy ajtó előtt.

— Hát itt laknának kérem — mondta a fiú — csak hogy most el vannak utazva Pestről!

(Apák és fiúk.) Kohn Sámuel magára vállalta azt a nehéz feladatot, hogy egy jó barátját tapintatosan értesíti atyja hirtelen haláláról. Sokáig gondolkodott, míg végre elhatározta magát.

A gyanúlan fiatalemberrel az utcán találkozott. Örömtől sugárzó arccal sietett felé:

- Na, hogy van, hogy van?
- Köszönöm jól!
- És a kedves atyja?
- Azt nem tudom! Már hat napja nem írt.
- Na hallja, maga egy külföldi ember! Az én apám már hat éve meghalt és még nem írt, maga pedig mindjárt öt nap után türelmetlenkedik?

(Már megint!) Egyik krajcáros ujság szerkesztőjéhez beállított tegnap a levélhordó:

— Boldog új évet kívánok nagyságos ur! — mondotta.

A szerkesztő fel sem emelte fejét s írás közben idegesen válaszolt:

— Mit akar? Hisz tavaly ilyenkor már adtam!

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az új állatvásártéren ma tartották meg az első heti vásárt, amelyen rendkívül nagy volt a felhajtás. A terület berendezése teljesen megfelelő, csak a sertéspiacon voltak még spróbb hiányok tapasztalhatók, de a jövő héti ezek is megszűnnek.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 3.

A tél késik. Félő, hogy a vetéseket váratlan fagy éri, miért is felette üdvös lenne, ha téli hótakarót kapnának.

A gabonafizet irányzata megszilárdult az októberre kötött üzletek az árakban javulást hoztak.

Elkelt a mai piacon:

800 mm. buza 20.40—20.80

600 mm. tengeri 9.00—10.00

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távlati tudósítás.

Budapest, január 3

Készáru.

Kínálat, vételkedv mérsékelt, néhány fillérrel magasabb árak.

Hataridő.

Déli 2 órai
sárlat sárlat

Boza 1913. áprilisra 11.77—11.78 11.78—11.74
Buza 1913. októberre 11.90 11.91 11.94—11.95
Rozs 1913. áprilisra 10.22—10.23 10.19 10.20
Rozs 1913. októberre 9.63—9.68 9.68 9.67
Tengeri 1913. májusra 7.67—7.68 7.60—7.61
Zab 1913. áprilisra 10.83—10.83 10.82—10.83
Zab 1913. októberre 9.00—9.01 9.02 9.03
Az árak 50 kilonként értendők.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombaton, 1913. január hó 4-én:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Tengerész Kató.

Operette 3 felvonásban Írta: Buchbinder Bernáth. Magyar színpad alapszövege: Mérey Adolf. Zenéjét szerkesztette: Jarnó György. Karnagy: Tilger Árpád. Rendező: Polgár S.

SZEMÉLYEK:

Váci Róbert	Várnai Jenő	Temesi László	Balázs B.
Kopp Gyula	Hajdútskai L.	Teréz, kánya	Nógrádi M.
Radák Lajos	H. s. ár K.	Kató	Diósgy. Nusi.
Dr. Kazár	Polgár S.	Steinfeld	Ajtai Odón.
Lujza	H. F. kété A.	Kardos	Herold Ede.
Berta	Benkóné.	Szepl	Győző A.

Kezdeté este 8 órakor.

URANIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonffy-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1913. január 4-én:

1. Agoston detektív. Humoros. — 2. Palinak nincs gallérja. Kacagató. — 3. A vörös ingesek. Garibaldi hőstettei. Forradalmi dráma. 3 felvonásban.

Előadások délután 2 1/2 óráig kezdve este fél 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadásban katonazenekar játszik. Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fill.

NYILTTÉR.*

KÁVÉ
TEA
RUM



ARAD,
Andrássy-tér 20.



Elsőrendű Vadász
és Tourista cipők.

Kapható

Kutányi J.

ARAD,

Vörösmarty-u. 1.

2041 Telefon 335.

Tartozik ■ Követel

prektikus

kézi zsebfüzet

kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ára 20 fillér.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

27968—1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Az aradi ipartestület kebelében működő békéltető bizottság segédtagjainak megválasztására a békéltető bizottság alapszabályainak 3. §-a értelmében határozta meg 1913. évi január hó 19. napjának d. e. 10 óráját az aradi ipartestületre kitűzőm s arra az alapszabályok 2. §-a értelmében a testülethez tartozó iparosok összes segédeit meghívom.

Választatni fog egy évre szóló megbízással 30 tag és 15 pótag.

A választás felkiáltással, vagy szavazó lapokkal történik és vissza nem utasítható.

Arad, 1912. évi december hó 27-én.

Greán s. k.
h. főkapitány.

Esztergályosok és jó lakatosok

azonnali

alkalmazást nyerhetnek

a m. kir. állami diósgyőri vas- és
acélgyárban.

Cím: Vas és acélgyár Diósgyőr-vasgyár.

15875—1912. a. h. sz.

Hirdetmény.

A kerékpáradó tárgyában 5903—164/1900. sz. alatt alkotott szabályrendelet 1. §-a értelmében felhívom mindazon városi lakosokat, akiknek kerékpár van tulajdonában, hogy az 1913. évre esedékes kerékpáradót a 4. és 5. §. értelmében most már 15 nap alatt annál is inkább befizessék, avagy a 9. §. értelmében kerékpárjukat az ellenzár alkalmazása végett a városi adóhivatalhoz mutassák be, mivel ellenkező esetben kerékpár tulajdonosok a már idézett szabályrendelet 11. §-a értelmében jövedék csonkítás miatt 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal lesznek büntetve.

Arad, 1913. évi január hó 1-én.

A városi adóhivatal.

Ingatlanforgalmi és Pácellázó bank Arad, Petőfi-utca 1. sz. Telefon 861. Pécskai-ut 15. sz. (volt br. Bánhidya-telek) eladunk kiváló fekvésű

háztelkeket

olcsó áron, előnyös kölcsönnyújtással, vagy **5 évi részletfizetésre.** Telkeinkre igen előnyös építési kölcsönöket is adunk.

IV-7717.



Legalkalmasabb óra és ékszer bevásárlási forrás!

A nagy közönség szíves figyelmébe ajánlom **Arad, Boros Benin** 8. szám alatt levő

óra- és ékszerüzletomat,

hol állandóan dúsz választékú raktárt tartok mindennemű elsőrendű fall és arany, ezüst zsebraktól ugyiszintén legizlesebb ékszerárgyakból szolid olcsó árak mellett. Javításokat gyorsan és lelkisimere- sen, jóállás mellett eszközölök.

Mielőtt karácsonyi ajándékait megvenné, kérem a vevőközönséget győződjék meg üzletem jutányosságáról. Szíves parfogást kér

Kintzier Zoltán.

Üzletvezető

7634

Markus Ferenc,

művész és ékszerész.

Tanulólanysok nyomdánkban telvétetnek.

Millió

emher használja

Köhögés

rekedtseg hurut, elnyálkásodas torok-hurut, fullasztó és görcsös köhögés ellen a 6251

Kaiser-féle mellpasztillát

„3 fenyőjegygyel“

6100 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különös-n kellemes és jölzű cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban.

Kapható: Gutori Földes Kelemen, Hajós Árpád, Rozsnyai Mátyás, Breuer Fülöp, Vojtek Kálmán, Krebsz Gáza, Berger Gyula, Vajdits György, Gécs László, Götz Károly, Bernát János, és Ring Lajos gyógyszerár- rúban Arad. Híres Nester drogeri, Vojtek és Wetz drogeria, „Anghal“ drogeria Arad. Zombory János gyógyszerár a Szent-háromság Ujzenatanna. Adler gyógytár- ban M. Pécska, Ors Rezső Pankota, Tefert Károly gyógyszerár Elek. Krausz Elemér gyógyszerár Glogovác. — Zsigmondovics Géza Iris gyógyszerár Lippa, Roxim János gyógyszerár Ó-Pécska és Székely Zoltán gyógyzárta, Csermő, Bauer K. gyógyszer- ára Kevermes, Dr. Stódnai Dezső Gyógy- szertára Ujard.

848—912. gsz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Varjassy Lajos-utca burkolási munkálatainak elvégzése iránt 1913. január hó 7-én delelőtt 10 órakor a városháza földszinti tanácstermében zárt írásbeli versenyárgyalást tart. Ajánlat tehető a szóban levő ut a) keramittal való burkolása, b) kocka kővel való burkolása c) asphallal való burkolására.

Részletes feltételek:

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipara gyakorlására engedélyvel bír. Azon pályázók, kik a szóban levő munkát teljesítésére hatósági engedélyvel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, kik Arad szab. kir. város községével üzleti összeköttetésben nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban, 1 koronás bélyeggel ellátva a fenti nap d. e. 10 órájáig nyújtandók be. Az elkészett vagy szabálytalan ajánlatokat nem vesszük figyelembe.

3. Az ajánlatok a városi mérnöki hivatalban 2 koronáért kaphatók, miután az egységarak és végösszegek pontos leírása és a végeredmények számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be. Az ajánlatok kizárólag a városi mérnöki hivatalban megtekinthető munkákra nyújthatók be.

4. Az ajánlatokhoz 5% bántpénznek a városi pénztárba való leté- telét igazoló nyugta csatolandó

5. A munka athoz kizárólag hazai anyag használható és honi munkások alkalmazhatók. Ez irányban vállalkozó a városi mérnöki hivatal közgei ellenőrzésének veti magát alá.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik az 5% bántpénzt 10% biztosítékra kiegészíteni.

7. Fentartjuk azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra tekintett nélkül szabadon válasszunk.

8. Ajánlattevők ajánlatukkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Ha vállalkozó a munka feltételeknek részben, vagy egészben eleget nem tette, jogunk van őt a vállalatától minden további beavatkozás nélkül elmozdítani és a munkát kárára és veszélyére másnak kiadni.

10. Amennyiben többen együttesen tesznek ajánlatot, már az ajánlatban megnevezendő azon egyén, a ki a munkálatokat vezetni fogja társai nevében a munkálatokra vonatkozó rendelkezéseket és utasításokat átveszi s a folyósított járandóságokat felveheti. Nyilatkozatban kitéendő az is, hogy az ajánlat tekintetében az ajánlattevők egyetemlegesen felelősek.

11. Az ajánlatban világosan és határozottan kitéendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

12. A versenyárgyalás a fent jelölt napon és időpontban az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

13. Az ajánlatok felett Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága dönt.

14. Táviratilag beadott ajánlatokat figyelembe nem vesszük.

Arad, 1912. évi december hó 16-án.

A gazdasági szék.

Gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerész

1503

Aradon.

Ajánlja dus raktárát legfinomabb sterilizált kötszerekben a Magyar gyógyszerkönyv 3-ik kiadásának megfelelő minőség és csomagolásban. A kötszerek Hartmann és Kleining hírneves Hohenelbei gyárából származnak s azokat a legolcsóbb ákon hozom forgalomba. 1/4 kilós Bruns vattát 80 fillér, 1/2 kilós Bruns vattát 150 fillér, Carbol, Dermatol, Jodoform Sterill, sublimat, Xeroform, gazékat, Calico, Cső, Flanel Fősz, Gummi, Ideál, Isoform, Jodoform, Mull, Organtin és vászon pólyákat, Bruns, Carbol, Jód Salicil, Sublimat, Vaschloridos gyapotokat, Bardeleben égési sebkötőket, Bilrot batistot, Catgutot, Dr. Elsenreich-féle kötő gyapotot, Drain csöveket, Drüsen-féle jodoform csikokat, Esmarch kendőket, Mose- tig batistot, Sinekot fából és fémből. Varró selymeket, Orvosi hőmérőket különböző nagyságban és alakban, szájhőmérőket, Uebe-féle gvértmányok 1.40, 1.60 2 korona 2.50. Pravaz fecskendőket teljesen üvegből (sterilizálhatók) ugyiszintén cautchukból és fémből 2.40, és 3 korona, Pravaz fecskendőtüket Leoni huza'okat stb. Teljesen feiszertelt másfél liter ürtartalmu Irrigateuröket 2.50 fillér, duplán emai'irozott 4 és 5 korona. Hygea kötőket (uői havi kötők) 90 fillér, Tricot szövetből 3 korona. Betéteket tucatonként 1.80 fillér. Kitünően felszerelt mentő- szekrényeket, a ministerium előírásának megfelelőket.



Pathefonok

is Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben.

852—912. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Vizesi ut mentén fekvő 203 □-öl föld sáv eladása iránt 1913. év január hó 13-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 150 kor.

Bántpénztől leteendő a kikiáltási ár, 10% a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal, az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bántpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1912. évi december 16-án tartott üléséből

A gazdasági szék.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszerárgyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárktár

Deutsch Izidor

Óra és ékszerész

Vajtker János-utca. Minorita-palota

Zálogcédlék

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcserehetőnek.

Telefon 438.

Telefon 438.



Nem titok többé,

hogyminden hölgy a HAJÓS-féle

Aradi Ibolya-crémet

használja. Az arcbőrt vakító fehérre varázsolja.
Eltünteti mindenféle arctisztatlanságot egy csapásra.

420

Ára egy tégelynek I. kor., Ibolya-hőlgypor I. kor. 20 fill. Ibolya szappan 70 fill.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ÁRPÁD

A legkitűnőbb hatású nyálkaoldó
köhögés és rekedtség elleni szer a
Tussinál cukorka, ára egy nagy do-
boznak 60 fillér és a **Tussinál thea**
á 1 doboznak 50 fillér. — Kellemes ízénél
fogva bárki **legszívesebben veszi be.**

gyógyszertárában ARAD, Andrásy-tér 22. sz.

Mr. államvasutak.

Téli menetrend.

Érvényes 1912. október 1-től.

Arad-Török.							Török-Arad.						
Állomások	Gy.	Sz.	Sz.	Gy.	Sz.	Török	Állomások	Sz.	Gy.	Sz.	Gy.	Sz.	Vv.
Arad Ind.	12:47	2:14	4:04	7:08	8:32	11:15	Török Ind.	8:15	8:51	10:57	2:05	8:17	
Óthalom		2:28	4:15		8:43	11:29	Óthalom	8:29	9:05	11:11	2:20	8:31	
Maroscsanak		2:37	4:24		8:52	11:38	Maroscsanak	8:38	9:14	11:20	2:29	8:40	
Marosvásárhely		2:49	4:37		9:07	12:01	Marosvásárhely	8:49	9:25	11:31	2:40	8:51	
Ópályos		3:02	4:48		9:17	12:15	Ópályos	8:59	9:35	11:41	2:50	9:02	
Szentandráshely		3:07	4:53		9:22	12:20	Szentandráshely	9:04	9:40	11:46	3:00	9:03	
M. Radna (6)	1:21	8:15	5:01	7:45	7:29	12:28	M. Radna (6)	9:14	9:50	11:56	3:10	9:13	
M. Radna (1)	1:22	8:25	5:11	7:57	7:34	12:33	M. Radna (1)	9:19	9:55	12:01	3:15	9:18	
Mihova-Odv.		3:38	5:28		7:44	12:33	Mihova-Odv.	9:29	10:05	12:11	3:25	9:28	
Konop		3:49	5:42		7:54	12:41	Konop	9:39	10:15	12:21	3:35	9:38	
Marosborsos		4:08	6:03	8:17	8:10	1:03	Marosborsos	9:49	10:25	12:31	3:45	9:48	
Sobornin		2:25	4:48		7:51	8:51	Sobornin	9:59	10:35	12:41	3:55	9:58	
Zam		2:48	7:38	9:18	9:16	3:06	Zam	10:09	10:45	12:51	4:05	10:08	
Maroscsanak		8:14	8:10	9:38	9:33	4:11	Maroscsanak	10:19	10:55	12:51	4:15	10:18	
Déva		8:47	8:43	10:34	10:29	5:06	Déva	10:29	11:05	13:01	4:25	10:28	
Piski	(6)	8:00	9:38	10:34	10:29	5:06	Piski (6)	10:39	11:15	13:01	4:35	10:38	
Székely	(1)	4:07	9:37	10:34	10:29	5:06	Székely (1)	10:49	11:25	13:01	4:45	10:48	
Székely	(1)	4:28	9:58	10:55	10:50	6:00	Székely (1)	10:59	11:35	13:01	4:55	10:58	
Alvincs	(6)	4:43	10:32	11:29	11:24	6:05	Alvincs (6)	11:09	11:45	13:01	5:05	11:08	
Óthalom	(1)	4:44	10:33	11:30	11:25	6:06	Óthalom (1)	11:10	11:46	13:01	5:06	11:09	
Óthalom	(6)	5:13	10:53	11:50	11:45	6:34	Óthalom (6)	11:20	11:56	13:01	5:16	11:19	
Óthalom	(1)	5:14	11:04	12:01	11:56	6:35	Óthalom (1)	11:21	11:57	13:01	5:17	11:20	
Óthalom	(6)	5:35	11:27	12:24	12:19	6:56	Óthalom (6)	11:31	12:07	13:01	5:27	11:30	

Oda.				Arad-Nagykikinda				Vissza.			
Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	Állomások	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	Vv.
6716	6702	6712	6714		6713	6711	6701	6715			
III	III	III	III		III	III	III	III			
—	8:42	1:00	7:21	Arad Ind.	5:55	11:12	3:15	—			
—	8:59	1:18	7:38	Ópályos	5:59	10:57	3:01	—			
—	7:18	1:39	8:00	Ópályos	5:59	10:30	2:40	—			
—	7:25	1:47	8:07	Ópályos	5:59	10:18	2:32	—			
—	7:48	2:12	8:33	Ópályos	5:59	10:05	2:21	—			
—	8:00	2:27	8:48	Ópályos	5:59	9:40	1:58	—			
—	8:08	2:35	8:54	Ópályos	5:59	9:28	1:49	—			
—	8:21	2:49	9:08	Ópályos	5:59	9:13	1:36	—			
3:44	8:54	3:21	9:32	Ópályos	5:59	8:45	1:12	9:17			
4:00	9:08	3:37	—	Ópályos	5:59	8:13	12:48	9:08			
4:28	9:34	4:10	—	Ópályos	5:59	7:52	12:31	8:42			
5:00	10:01	4:44	—	Ópályos	5:59	7:07	11:53	8:03			
5:40	10:28	5:17	—	Ópályos	5:59	6:30	11:25	7:30			

Arad-Budapest.											
Állomások	Szv.	Gy.	Gy.	Szv.	Gy.	Gy.	Szv.	Gy.	Szv.	Gy.	Szv.
	I-III.	I.	II.	I-III.	I.	II.	I-III.	I.	I-III.	I.	I-III.
Arad ind.	5:09	6:30	8:20	11:42	4:16	4:51	9:44				
Sotronya	5:23			11:58	4:30	5:08	9:58				
Kürtös	5:37	6:51		12:11	4:35	5:25	10:07				
Lókósháza	5:53			12:26		5:44	10:24				
Lókósháza	5:58			12:32		5:51					
Bánhidai major	6:02					5:56					
Országút	6:10	7:15	9:03	12:42	4:59	6:05	10:41				
Kötegyháza	6:11	7:16	9:04	12:47	5:00	6:25	10:47				
Utkigyós	6:24			1:00		6:41	11:01				
Békés-Csaba	6:35	7:44	9:23	1:11	5:19	6:54	11:13				
Békés-Csaba	6:43	7:55	9:26	1:31	5:22	7:45	11:35				
Békés-Földvár	6:56			1:44	5:38	8:00	11:50				
Békés-Földvár	6:57			1:47	5:35	8:05	11:53				
Mezőberény	7:07	7:55		1:58	5:42	8:20	12:05				
Gyoma	7:31	8:15	10:06	2:21	6:02	8:45	12:40				
Gyoma	7:36	8:22	10:13	2:28	6:09	8:59	12:57				
Mészáros	8:01	8:44	10:38	2:58	6:51	9:25	1:05				
Mészáros	8:02	8:46	10:39	3:06	6:52	9:41	1:10				
Pusztapó	8:24	9:00		3:27		10:15	1:33				
Pusztapó	8:35	9:08		3:38		10:25	1:35				
Szajol	8:49	9:16	11:09	3:50	7:03	10:57	1:57				
Szajol	9:07	9:28	11:22	4:06	7:15	10:52	2:14				
Szajol	9:40	9:55	11:29	4:27	7:25	1:05	2:12				
Szajol	10:08	9:31	11:45	4:49	7:35	2:05	3:05				
Ujváros	10:05	9:52	11:47	4:51	7:40	2:11	3:08				
Tápiógyörgye	10:20			5:08		2:21	3:22				
Tápiószek	10:30			5:20		2:24	3:25				
Nagykátá	10:54	10:23	12:16	5:46	8:12	3:15	3:55				
Tápiószek	11:11			6:00			4:11				
Tápiószek	11:25	10:44	12:39	6:13			4:26				
Mende	11:39			6:27		4:10	4:30				
Gyömrő	11:45			6:32			4:33				
Maglód	11:58		12:57	6:47	9:09	4:30	5:00				
Rákóc	12:17			7:07	9:15	5:02	5:26				
Kőbánya fel. p. u.	12:23			7:15		5:15	5:33				
Budapesti k. p. u.	12:30	11:30	1:25	7:22	9:20	5:20	5:45				

URÁNIA

1913. évi január 4. és 5-én
szombaton és vasárnap

FORRADALMI SLÁGER

A VÖRÖS INGESZEK

GARIBALDI HŐSTETTEI

Olasz forradalmi dráma 3 felvonásban.

7143



Üzletáthelyezés miatt, mélyen leszállított árban.

kerülnek eladás alá az összes raktáron levő cipő árak, a „Salamander” cipők kivételével, u. m. a legdivatosabb alkalmi és utcai cipők, hölgyek és urak részére, gyermek, leány és fiú cipők vízhatlan, vadász-, sár-, hócipők és lábszárvédők, **továbbá divatjukat multá cipők félárban.**

Weinberger János Arad, Andrássy-tér 20. sz.

Apró hirdetések

HÁZASSÁG.

Ömeretség hiányában

ezuton férjhez adnám házias, vidéken lakó leányomat róm. kath. vagy ref. vallásu szolid magaviseletű állami vasúti altiszthez megfelelő hozományyal. Fényképes ajánlatot „Szöke 18.” Arad főposta postrestante. Kérem e lapban jelezni. 248

LEVELEZÉS.

Barátnőt keres

intelligens fiatal ember, kit havonta szerényen támogatna. Névvél ellátott levelek főposta restante „N. P.” 244

OKTATÁS.

Középiskolai

magántanulók ugy szintén bejárók mérsékelt díjazásért előkészítettnek. Izr. fiuinternátus Chorin aron utca 1. sz. 7809

KIADÓ LAKÁS.

Egy

3 és egy 2 szobás lakás, február hó 1-ére kiadó. Thököly Imre-utca 18. alatt. 218

ÜZLETEK.

Garassa községben

egyedüli jóforgalmu szatocsüzet korlátlan italméréssel mindenféle jogokkal eladó. Bővebbet Rabotka András kereskedőnél Garassa, n. állomás Marosborsa. 8123

VÉTEL ÉS ELADÁS.

A tenvaj

árát darbonként 44 fillérre leszálítottuk. Aradi tejcsarnok. 170

Vizsla

nyolc hónapos, élénk szép kan-kutya méltányos áron eladó: Ujmikélaka. — Főut 18. 248

ALKALMAZÁST KERES.

Cimírást

vállalnék otthoni munkának, boricék vagy címszalagra, kézi vagy gépirással. Cim a kiadóhivatalban. 250

39 éves

ny. máv. raktárnok megfelelő alkalmazást keres, esetleg vidéken is. Cim a kiadóban. 222

Intelligens

német kisasszony, több éves bizonyítványokkal állást keres nagyobb gyermekek mellé, esetleg társalkodónak. Levelek „Szerény” jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 223

KÜLÖNFÉLE.

Jól jövedelmező

vállalathoz kereskedelmi gyakorlatl bíró társ kerestetik. Cim a kiadóban. 261

5000 korona

magánkölcönt keresek váltóra és betáblázásra egy éven belül visszafizetem. Fizetek 12%-ot, nyolcszoros jelzálogos biztosítékot nyujtok. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérem. 247

Január 1 én

lépett életbe a keresk. miniszter azon új rendelete, mely szerint a palackokban árusítandó italok mennyisége tartalma a palackokon feltüntetve kell hogy legyen. Ezen célra alkalmas címkék kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. szám. 5311

Pénzhölcsönt

ingatlanra ma is kieszközöl szolid feltételek mellett; valamint üzleteket elad és vesz Wolt Zsigmond adás-vételi irodája Arad, Gróf Apponyi-ut 8., I. Telefon 801. sz. 241

Most jelent meg

a Tolnai Világlexikon I. és a Világtörténet X. kötete. Minden előfizetőnk ezeket kedvezményes áron házhoz szállítva kapja meg. Tolnai világlapja 1/4 évre csak 3 korona, vagy füzetenként 24 fillér. Legszébb újévi ajándéku ajánlom. Viszontelárusítóknak gyönyörű fali naptárokat, újévi lapokat legolcsóbban. Imakönyvek, ifjúsági és mesés könyvek. Diszlevél-papír stb. stb. mélyen leszállított áron. Krausz Paulin, színház-épület. Telefon 511. sz. 5441

Jómenetű

kifőzés, családi okból azonnal eladó. Bővebbet Vörösmarty-utca 1. Klein cipőüzlet mellett. 230

Taxameter

Bér-antol
Telefonszám
810

2881
Szolgálat: reggel 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

27766 - 1912. kh. sz.

Hirdetmény.

Vulcu J. Maxim aradi lakos Fábán László-u. 5-6. sz. a. telkén egy kereskedelmi tűzifa-telep felállítására telepengedély iránt folyamodván, az 1884: XVII. t.-cikk 27. §-a értelmében a telep helyszín tárgyalására határidőül 1913. évi január hó 8. napjának d. e. 11 órája kitűzték, amelyre az érdekeltek ezuton is meghívotnak.

Arad, 1912. december hó 24-én.

Greén

h. főkapitány.

Aki rosszul érzi magát, igyék egy üveg eredeti

Kárpáti-féle

opohajtó

mely a legkínzóbb fájdalom-méltó gyomortisztító házi szer. Ise édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasításal 40 fillér. 12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógytáras 6375

ARAD, BOROS BÉNY-UTCA.

15876 - 912.

Hirdetmény.

Figyelmeztetjük a város közönségét az ebadóról és az ebtartásról szóló szabályrendelet 16. §-ának azon rendelkezésére, hogy a tartott ebek számát, fajtát, a tulajdonos január hó első nyolc napján a városi adóügyi osztálynál bejelenteni s a kiírt ebadót lefizetni tartozik. Házörző kutyák csak a háztulajdonos vagy ennek megbízottja, vagy egy egész házat bérben tartó lakó tarthat. Egy háznál adómentesen csak egy házörző eb tartható. Házörző eb gyanánt adómentesen nem lehet tartani a vizsla, kopó, agár, mészáros faj, neufundlandi, Sz Bernátheági, bulldog uszkár, szoba, komondor és ratler kutyákat. Amennyiben ezen fajtájú kutyák házörzésre is használnak, érettségük a rendes adó fizetendő meg.

Miután a szabályrendelet rendelkezéseit mérten a teljesített összeírás alapján az adófizetése a kapitányi hivatal által ellenőriztetni fog, figyelemetjük az ebtulaj-

donosokat, hogy fenti kötelezettségeinek megfeleljenek, mert ellenkező esetben a szabályrendelet 37. §-a alapján 20 koronától 40. koronáig terjedő pénzbírságban lesznek elmarasztalva.

Arad, 1912. December 31.

A városi adóhivatal.



HÁ

üzletének forgalmát emelni akarja és

SOK PÉNZT AKAR KERESNI,

ugy hirdessen az Aradi Közlönyben

FORDULJON

hirdetésével mindenkor

AZ ARADI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALÁBA.



Nagymennyiségű

maculatura

jutányosan eladó.



Porszívógépek,

parkettisztítók, villany főzőedények és vasalók, villanyberendezések, villanyosillárok, dynamogépek, villany-motorok

olcsón kaphatók:

Kalmár Józsefnél

Aradon,

Salacz-utca 2. szám.

6111